27ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 7501 22 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1910

ՀՈՐԵՔՇԱԲԹԻ

4 Janvier 1910 27me année N. 7501

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՈՅԱՃԵԱՆ

ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ
ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

ԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ԵՏ ԶԵՆ ՏՐՈՒԻՐ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ
ՏԵՍՆԵԼ Դ. ԷՋԸ

Կ. Պոլիս Գալաթիա

10 ՓԱՐԱ

Արեւելք

ԱԶԳԻՆ ՕՐԱԹԵՐԹԸ

10 PARAS

آره‌ولك
ارمنیجه یومی وسیاسی غزته
صاحب امتیازی قره‌کین بویاجیان
درعلیه غلطه

AREVELK
JOURNAL ARMENIEN
Directeur Propriétaire
Karekin Boyadjian
Cons/ple, Galata

ՏԱՐՕՆԻ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Արեւելքի 7461 թուով Օսմ. թորը հրդարանի Դ. նստաշրջանին, 3րդ նիստին մէջ բասքօռի դրութեան ընկուելուն դէմ վիճաբանութիւն կատարուած միջոցին, երեսփոխան Հօճա Սայիտ էֆէնտի հետեւեալ խօսքերը ըսած է. «Պայազիտէն, Մուշէն, Բուլմէլիէն շատեր կը փախչին, շատեր ալ ազատ հաստատակ ներս պիտի մտնեն. եթէ բասքօռի դրութիւնը ընկնէր, թող պիտի ասէր որ խառնաբարներ ներս մտնեն ու պօմպաներով օդը հանեն երկաթուղիները...»

Հօճա էֆէնտին այն պաշտօնեաներէն կը թուի ըլլալ, որոնք չեն քաշուիր Քրիստոնեաներու նկատմամբ իրենց ունեցած ատելութիւնը ծածկելու և այս առաջարկութեամբ մեր Պրն. երեսփոխանը կը կասկածի որ Պայազիտի և Մուշի Հայերը առանց բասքօռի մնան ու ելնեն, դաւադրական փորձեր կատարելու համար պօմպաներ պիտի բերեն իրենց հետ։ Ո՛չ էֆէնտի, ո՛չ չենք ընդունիր որ դաւառացի Հայերուն այդպէս արարք մը վերագրէք, որովհետեւ հայը կատարեալ Սահմանադրութիւն մը վայելելէ զատ ուրիշ բան չուզեր, և դուք այս երեք տարուան ընթացքին կամ բռնակալութեան ժամանակ քանի՞ անգամ տեսաք Հայերուն արտասահմանէն Մուշ կամ Պայազիտ պօմպա բերելնին, որ ինքզինքնուդ թոյլ կուտաք օսմանեան դերագոյն Ժողովին մէջ այդ խօսքերը ըսելու. փառք Աստուծոյ այդ դաւառներուն մէջ արդէն երկաթուղիներ ալ չկան որպէս զի օդը հանենք։

*** Դպրոցներու մասին, ինչպէս նախորդ չարթու գրած եմ, դաւառիս Բաղ. Ժողովը կուսակալին բողոքելէ զատ, հիմնուած Ազգ. Սահմանադրութեան Գ. յօդուածին. «Միլլէթին վաճիպաթը զիմմէթի, եվվելա՝ էֆրատը միլլէթին իհթիյաճաթը եաեպիլիէ վէ ֆէհմիլէ վէ մասիլէսինէ սարֆը սայ իմմէթը, սանիյէն՝ էրմէնի քիլիսասընըն ագայիա վէ բէվայաթընա լէզէ վէ սեզթէ կէմիրմէսէք. սալինսէն՝ էպնաի պէչէրտէ միճերրէտ լաղըմ օլան ֆիւնուն ու մէարիֆին հեր սընրք երբէկ վէ դրդ չճուգատրընա միսավաթ իւզրէ էօրէթմէք. բապիէ՝ քիլիսա վէ խանթանէ վէ մեզթէպ վէ էմտալի իմարաթ վէ խայրաթը միլլիյէի չէն վէ մամուր հալտէ թուրմագ վէ պունլարըն վարիտաթընը պէր վէճէհի չէրի արթըրմագ»։

Ամսմանադրութենէ վերջ արտասահմանէն իրենց հարենիքը վերադարձած միջոցին Մուշի Մոկունք գիւղացի Մխիթարը կ'ամուսնանայ Վանի Ջրաչա թաղեցի և Սանդրխատեան վարժարանի աշակերտուհի՝ որմ. Նադիր Գրիգորի Վարդանոյշ անուն ազգկան հետ և նոյն քաղաքի Սաֆրիկեան Տ. Զաքար քահանայի ձեռքով կը պսակուին։ Դարձեալ միշեալ գիւղացի և միշեալ Մխիթարի հօրեղբօ որդի Այտաչէս կ'ամուսնանայ նոյն քաղաքի Զալի Փողանի ընակիչներէն կասարիկ անուն օրիորդի մը հետ և կը վերադառնան այս տեղ իրենց նոր-հարսերուն հետ. հիմա ալ իրենց անանկական կիրքը և կամ ըստ վանի նոր սերնդականներու, իրենց հաստ սէրը յայտնելէ վերջ, երեսնին պահելով ասդին անդին, երբ կ'ըսեն թէ մեղի պէտք չէք, ուսկից որ եկաք դարձեալ հոն գացէք։ Առաջնորդարանին դուռը տեսայ այն կինը՝ հեգ մանկամարդ Վարդանոյշ որ համակ թշուառութիւն ու արտասուք էր. եկած էր հոն իր գիւղէն, Աւաջնորդարանէն ճանապարհածախս մը ձեռք բերելու և ծնողացը քով վերադառնալու համար։

Գիտէ՞ք թէ, այս երկու օրիորդները ինչ բանէ դիմուած այդ սրիկաներուն հետ ամուսնացեր են. իբրև հերոս և հերոսի սերունդը բազմացնելու համար, հետեւելով Զելիմուցի աղջկան օրինակին, ամուսնացեր և յուսախաբ եղեր են. ուր կ'երթայ այսպէս մեր խեղճ քոյրերուն վիճակը, ո՞վ պիտի խորհի անոնց վրայ։

*** Իրարու չեն հասնիր, անադորոյն պատուհասը առանց խնայելու կը հնձէ քաղաքիս մէջ գտնուող զինուորներու կեանքը։ պանդուխտ և նոր-ալարժ ալպանացի զինուորներէն յետոյ, կարգը եկեր է հայ զինուորներուն, այսօր ալ Տիգրանակերտցի Տիգրան Ե. Գազխանաճեանը խաղեցինք, այս ալ վեցերորդ հայ զինուորն է որ կը մեռնի վեց օրուան մէջ։ Վերջին պահուն միայն զինուորական իշխանութիւնը լուր կուտայ, թէ ննջեցեալ մը կայ, քահանայ մը ղրկեցէք որպէսզի տանի թաղէ, անկէ անդին ոչինչ, ոչ հաղորդութիւն, ո՛չ խոստովանութիւն և ո՛չ վերջին կտակը. չեմ գիտեր թէ ո՞վ է մեղաւորը, ժողովո՞ւրդը, թէ Պատրիարքարանը, ազգային ջղերը, այս ի՞նչ տեսակ զիսուոր տալ է. պէտքելիի դէմ տրբընչալէ ազատեցանք. հիմա ալ զինուորը տալու համար արտնչանք, այսպէս չըլլար, պէտք է զինուորագրութեան պայմանները ճշդել։

Մուս ՏԱՐՕՆՑԻ

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Պատուարժան խմբագրութիւն
Արեւելք օրաթերթի, ի Կ. Պոլիս

Կարդացի Ձեր 27 Նոյեմբեր և 7480 թուոյն մէջ, «Ք. ականատես» ստորագրութեամբ գրութիւն մը, որ կը պատկանէր հանգ. Յարութիւն Ս. Պատրիարքի սպասաւոր Վահան Տիրունեանի խնդրոյն, և այլ խնդիրներու վրայ։ Իմ դեռ երուսաղէմ չեկած, նոյն սպասաւորին կողմէ տեղի ունեցած և վերջերս ըրածներն թէև իրար խառնուած են, բայց հոգ չէ. ուստի անմիջապէս և գրաւոր կերպով դիմելի Դեր. Տեղապահ Սրբազանին, որպէս զի խիստ քննութիւն մը բացուի, և իրողութիւնը յայտնուի։ Կը սպասեմ քննութեան ելքին։ Անաւասիկ գրութեանս պատճէնը. կը փափաքիմ որ հրատարակէք Ձեր պատուական թերթին մէջ, ասոնց երկարաձիւս։

«Դեր. Տ. Դանիէլ Ս. Արքեպիս. Ցա
«հովթան, Պատր. Տեղապահ, Ս. Եղմ.,
«Հանգ. Տ. Յարութիւն Ս. Պատ
«րիարքի վերջին սպասաւոր Վահան Տէ
«րունեանի խնդրոյն, և քիչ ժամանակի
«էվ վանքի պարագին առնելուն, օտար
«ազգերը մեզմէ իբր թէ պաղեցնելու բն
«թացքիս, և Ս. Պատրիարքէն երկու մա
«նի ուզելով առնելուս ետն. ետն. խրն
«դիրներու վրայ, երկար յօդուած մը
«կարդացի այսօր իսկ, Կ. Պոլսոյ Արեւելք
«պատ. օրաթերթի 27 Նոյեմ. 1910 և
«7480 թուոյն մէջ, որով կ'ամբաստանուի
«Աւագ թարգման Սարգիս վրդ. և նաեւ
«ես, և մանաւանդ իմ պատուոյս հետ կը
«խաղցուի յօդուածագրոյն կողմանէ, որ
«միայն «Ք. ականատես» ստորագրած է,

«Հետեւաբար ներկայ գրութեամբս, կը
«պահանջեմ այս օրուընէ իսկ սկսեալ, ան-
«միջական և խիստ քննութիւն մը, և
«այդ վանքին մէջ պաշտօնական դիրք
«ունեցող անձը, ա՛մ օք է, անունը հար-
«ցուի թարգման Սարգիս վրդ.-ին, և
«պէտք եղած բացատրութիւններն առ-
«նուելով, ամէն ինչ մանրամասնաբար
«քննուի, և եթէ հաստատուի, ես պէտք
«է որ իսկարիմ և աւժանաւոր պատիժ
«դրեմ։

«Ս. Պատրիարքէն, այո՛, երկու մա-
«նի ուզած էի, ինքն ալ հաճութեամբ
«առած էր. այս մասին ալ բացատրու-
«թիւն տալէ յետոյ, պատրաստ եմ անմի-
«ջապէս յանձնելու իմ քով եղած մէկ
«մատանին, որ անարժէք բան մըն է։

«Կրկնելով և անմիջական քննութիւն
«պահանջելով, մնամ բարեմաղթ.

ՏՐԴԱՏ ԵՊՍ. ՊԱԼԵԱՆ»

1910 դեկտ. 9 Երուսաղէմ

ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

ՆԱԽՈՐԴ ՊԱՏՐԻԱՐՔ ՕՐՄԱՆԵԱՆ Ս.Ի ԴԷՄ ԵՂԱԾ ԱՄԲԱՍՏԱՆՈՒԹԵԱՆՑ

ՔՆՆԻՉ ՑՆՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ

Ամենուին համարատուի և համաչափի դերերը չեմ չփոթած, իմ հաւատերս ալ Տիտեսական Խորհուրդին ղրկած եմ որ նային, քննեն, զոր օրինակ Պատրիարքարանի նորոգութեան հաշիւները, որ ինչպէս գիտէք, լուի իմ անձնական դիմումներուս արդիւնքով բրած ձեռնարկս էր։ — Զանազան խնամակալութիւններ ալ կան, որոնց ընարութիւնը Ժողովով եղած է։ Սահմանադրութեան մէջ թաղական Խորհուրդ կայ, խնամակալութիւն չկայ, Ժողովով ընտրուած այս խնամակալութեան մարմինները իմ Պատրիարքութենէս առաջ ալ գային, իմ օրովս չսկսան և ասոնք միշտ կապուած մնացեր են Վարչութեան, ասոնց գործերը միշտ Վարչութիւնը նայեր է՝ ինչպէս հիմի մէջ նայնպէս մեր օրով։ —Վարչութիւնը Սրբազանի գործը յաջուկ մարմնի մը յանձնեց, անոր բացառիկ եղանակին համար։ — Եթէ ես երդուեալ եմ, ժողովականներն ալ երդուեալ են պաշտօնին յանձնառութեամբը, և բուն պատասխանատուութիւնը աւելի Վարչութեան կը մնայ որ համարատու է։— Իմ դիտցածս, որ բարեուութիւնը բաժանումով կ'ըլլայ. և թէ երբեք ես գործերը և անձերը մատնելու կողմը եղած ըլլամ, կարծեմ աւելի ես դիս բռնադատութեան տակ ձգած կ'ըլլամ այդ պարագային, քան թէ տարբերելու ձգտած։ — Օրինական պայմանաժամին ժողովները փոխել կ'ուզէինք մենք, բայց մեզի կը պատասխանէին թէ՝ «տանի ուզելով առնելուս ետն. ետն. խրն
«դիրներու վրայ, երկար յօդուած մը
«կարդացի այսօր իսկ, Կ. Պոլսոյ Արեւելք
«պատ. օրաթերթի 27 Նոյեմ. 1910 և
«7480 թուոյն մէջ, որով կ'ամբաստանուի
«Աւագ թարգման Սարգիս վրդ. և նաեւ
«ես, և մանաւանդ իմ պատուոյս հետ կը
«խաղցուի յօդուածագրոյն կողմանէ, որ
«միայն «Ք. ականատես» ստորագրած է,

«Հետեւաբար ներկայ գրութեամբս, կը
«պահանջեմ այս օրուընէ իսկ սկսեալ, ան-
«միջական և խիստ քննութիւն մը, և
«այդ վանքին մէջ պաշտօնական դիրք
«ունեցող անձը, ա՛մ օք է, անունը հար-
«ցուի թարգման Սարգիս վրդ.-ին, և
«պէտք եղած բացատրութիւններն առ-
«նուելով, ամէն ինչ մանրամասնաբար
«քննուի, և եթէ հաստատուի, ես պէտք
«է որ իսկարիմ և աւժանաւոր պատիժ
«դրեմ։

«Ս. Պատրիարքէն, այո՛, երկու մա-
«նի ուզած էի, ինքն ալ հաճութեամբ
«առած էր. այս մասին ալ բացատրու-
«թիւն տալէ յետոյ, պատրաստ եմ անմի-
«ջապէս յանձնելու իմ քով եղած մէկ
«մատանին, որ անարժէք բան մըն է։

«Կրկնելով և անմիջական քննութիւն
«պահանջելով, մնամ բարեմաղթ.

ՏՐԴԱՏ ԵՊՍ. ՊԱԼԵԱՆ»

1910 դեկտ. 9 Երուսաղէմ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ 103

ԸՆՏԱՆԻՔ, ՊԱՏԻՒ, ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ

(ՊՕԼՍԱՀԱՑ ԲԱՐԳԵՐ)

Հեղինակ՝ ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

ԳԼՈՒԽ ՏԱՍՆԵՉՀԻՆԳԵՐՈՐԴ

Տուն հասնելով՝ Ղուկաս էֆէնտի բոլորովին հաժաղուեցաւ որ իր քէնին ճրշմարիտ խօսած էր։ Սենեակները գրեթէ դատարկուած էին և միայն աւելորդ կարասիներ մնացած։ Սպասաւորին՝ իր տիրուհին պատուէրին հաւատամք՝ տեսակ մը կերակուր միայն պատրաստած էր։ Հարկ եղաւ անով ու քիչ մը պանիրով գոհանալ։ Ճաշէն ետքը Երանիկ իր օրուան մէջ չափազանց յոգնած ըլլալը պատրուակելով, ըսաւ թէ ննջելու պիտի երթար և աղջիկը թեւը առնելով՝ վերի սենեակը գնաց։

Ղուկաս էֆէնտի յարաճուն կատաղութեամբ մը կրկնց այս ամէնը, յետոյ տեսնելով որ ճար չի կար, ինքն ալ ֆէսը դրաւ և ելաւ կրկին Պէօյիւք Տէրէ պանդոկ մը գնաց, բայց արդէն իր ծրագիրը չենած էր և ճամբան քանի մը անգամ ինքնիրեն կրկնեց։

— Կեցիր քեզի վաղը կը հասկցնեմ այս բռնած ընթացքդ։

Հետեւեալ առաւ, Պոլիս հասնելով, առաջին գործը եղաւ երթալ Բերովբէ էֆէնտին գտնալ իր վճռատատ մտքի։

— Անմիջապէս հեռագիր մը պիտի քաչես Սամսոն, ըսաւ.

— Ի՞նչ հեռագիր, հարցուց բարեկամը զարմացած։

— Ամիսեանին ուղղուած հեռագիր մը, առ իմատով. «Անմիջապէս ճամբայ ելիր ու Պոլիս վերադարձիր, այսօր իսկ, և ճամբայ ելլելդ հեռագրով տեղեկացո՛ւր ինծի։»

— Բայց ի՞նչ կայ որ...

— Բացատրութիւն տալու ժամանակ չունիմ, ինչ որ կ'ըսեմ ան ըրէ ու հիմա, աչքիս առջեւ հեռագիրը գրէ՛։

— Շատ աղէկ, էֆէնտիս, գլխուս վրայ, պատասխանեց միւսը։

Ու նոյն վայրկեանին Ղուկաս էֆէնտի հրամանը կատարեց.

— Կարելի է մինչեւ իրիկուն պատասխանը կուգայ, աւելցուց վաճառականը, հեռագիրը առնելուդ պէս ինծի ղրկէ՛։

— Անհոգ եղիր այդ մասին։

Ու վաճառականն գնաց իր գրասենեակը։

Իրիկունը, ուշ առեն, Երանիկի ամուսինը հետեւեալ հեռագիրը կը ղրկեր.

«Այսօր ճամբայ կ'ելլեմ աւստրիական շոգենաւով Պոլիս գալու համար։»

Բերովբէ էֆէնտի, իր ընդունած հրահանգին համեմատ, հեռագիրը պահարանի մը մէջ դրաւ ու ղրկեց Ղուկաս էֆէնտիի։

Վաճառականը որ անհամբեր կը սպասէր այս պատասխանին, հեռագիրը գրբ պանը դրաւ և յաղթական դէմքով մը ինքնիրեն գոչեց.

— Հիմա քո դի հետ կը տեսնուինք։

Եւ գրասենեակի գործերը անոյշ տեղը կապելով՝ ճամպարեց կամարջ ու նեռուեցաւ վերին Վօսիոր գացող շոգենաւին մէջ։

— Տեսնենք այս հեռագիրը կարդալով ի՞նչ պիտի ընէ մեր Երանիկը, կը խորհէր։

Մինչ Ղուկաս էֆէնտի առաւրընէ ի վեր այս անսպասիր անակնկալը կը պատրաստէր իր քէնին, այս վերջինը տենդային գործունէութեամբ մը կը ջանար իր ճամբու պատրաստութիւնները տեսնել։ Առաւն կանուխ, շնորհիւ գիւղին մէջ ուսնեցած մէկ քանի ծանօթներուն, յաջողած էր աւելորդ կարասիներու վաճառման ձեռնարկել և մինչեւ իրիկուն անոնց մեծ մասը ծախած էր, նոյնիսկ խոհանոցի անօթները և սեղանի սպասները, այնպէս որ նոյն իրիկուն օրոյն էր երթալ ծովեզերեայ պանդոկը ճաշել, և ննջելու համար ուր գալ։

Կը յուսար որ հետեւեալ առաւ մնացած մէկ քանի կոտր կարասիներն ալ ծախելով պիտի կրնար Աբրահամ աղայի առնը երթալ իրիկունը և յաջորդ օրն ալ, եթէ շոգենաւը յարմարէր, մեկնիլ Սամսոն։

Մեկնումի վճռական օրոյնմը ալէն ի վեր Երանիկ անօրինակ կերով մը ու կամքի զօրութիւն մը կը ղդար իր մէջ և իրեն այնպէս կը թուէր թէ աշխարհի մէջ ո՛չ մէկ բան կրնար այլեւս զինքը կասեցնել իր դիտաւորութենէն։

Այսպէս ուրեմն, իրիկունը ուշ առեն, երբ վաճառուած կարասիները գնորդներու կողմէ դուրս հանուեցան առնէն, Երանիկ, աղջիկն ու սպասուհին հեռացած, եկաւ կրկին ծովեզերեայ զբօսարանը, որ միանգամայն պանդոկ ու ճաշարան էր և ուր օրոյնմ էր ճաշել նոյն իրիկունը։

Ղուկաս էֆէնտի շոգենաւէն ելլելուն պէս, նշմարեց իր քէնին ու աղջիկը որ սեղանի մը շուրջ նստած ծովը կը դիտէին ու անմիջապէս դէպի իրենց դիմեց...։

— Ահաւասիկ նորէն եկայ ձեզ գտայ, ըսաւ զուարթօրէն Երանիկի։

Երանիկ այս այցելութեան չէր սպասեր, առջի օրուան իր ըրած ընդունելութիւնէն ետքը, այսուհանդերձ ամենայն հանդարտութեամբ ընդունեց քեռայրը։

—Կ'երեւայ որ պանդոկին մէջ շատ հաճելի գտար անցուցիր երեկ գիշեր. քանի որ այսօր կրկին դալ ուզեր ես, ըսաւ ծաղրածու ձեւով մը։

— Այս իրիկուն կրկին գալուս պատճառը ուրիշ բան է, պատասխանեց վաճառականը խորհրդաւոր կերպարանքով մը։

—Ի՞նչ է տեսնենք։

— Երբոր առն երթանք այն առեն կը բացատրեմ։

— Եթէ այդպէս է, բացատրութիւնը չպիտի կրնամ իմանալ, պատասխանեց Երանիկ։

— Ի՞նչու։

—Որովհետեւ այս իրիկուն առն երթալու միտք չունիմ, կամ աւելի ճիշդը, միայն պառկելու համար հոն պիտի երթանք։

— Ի՞նչ նոր բան կայ դարձեալ, հարցուց Ղուկաս էֆէնտի տրտնեղած։

— Եղածը այն է որ առն մնացորդ կարասիները այսօր ծախեցի, ինչպէս նաեւ խոհանոցի անօթներն ու սեղանի սպասները, այնպէս որ պատաւորուած ենք ճաշերնիս այս իրիկուն դուրսը ուտելու։

— Ուրեմն այսպէս որոշումիդ վրայ հաստատ մնացած ես և Սամսոն պիտի երթաս։

— Այո՛, հաւանօրէն վաղը չէ միւս օր ճամբայ կ'ելլեմ եթէ շոգենաւ ըլլայ և անակնկալ մը չպատահի։

— Իրկանդ միանալու համար։

— Բնականաբար։

— Եթէ էրկանդ միանալու համար է, կարծեմ մինչեւ Սամսոն երթալու պէտք չպիտի ունենաս, պատասխանեց վաճառականը չար ժպիտով մը։

Երանիկ ցնցուեցաւ։

(ԵՍԱՐԻՆԱԿԵԼԻ)

վրդ. Պալաքեան, լրբ թէ այս կամ այն աղդեցիկ անձէն առացած այցաքարտի մը հիման վրայ նախկին Պարիսքը կ'արտօնէ եղեր ինդրոյ առարկայ անարժան անձը քահանայ ձեռնադրել։

Ցանձնաժողովս չկրնալով Պալաքեան Հայրասարքէն ստուգել ակնարկուած քահանային անձը և սակայն՝ իր ձեռնադրութեան արտօնութեան վրայ ժամանակին զրոյցներու տեղի առլոյ քահանայի մասին ժողովականաց դիտակցութեան դիմուելով, յայտնուեցաւ որ Գուլկունդրի Տ. Յակոբ (Օգսէն) քահանայ Մուկեանին կը վերաբերի։

Դիմեց նախկին Կրօնական ժողովներու առենադրութիւններուն, ուրկէ պարզուեցաւ հետեւեալը՝

— 1897 Նոյեմբեր 13ին տեղի կ'ունենայ Կրօն. ժողովի ԽԲ. նիստ, նախագահութեամբ Օրմանեան Ս.ի և ի ներկայութեան 2 Սրբազնակոյս, 3 վարդապետ և 4 քահանայ ժողովականներու։

Ժողովի 14 օրակարգերէն 11րդն է «Տեղեկագիր Տ. Միքայէլ քահ. Աչճեանի» «որով կը յայտագրէր թէ Գուլկունճուքի քահանայացու թիւացու Օգսէն Մուկեան ցարդ ի վարժութիւն իրեն յանձնուած ընծայացուներուն, ամէնէն յաջողակն է, կարդացածը կը հասկնայ, ընթերցումը և առոգանութիւնը չատ լաւ, գիտէ չորս գործողութիւններ, ունի հմտութիւն թէ՛ ի կրօնական և թէ՛ ի ծիսական և չը գիտցածներն ուսանելու համար հետաքրքրութիւն ունենալով գրեթէ մէկ ամսուան մէջ բաւական ալեսատութեամբ դաս ուսաւ ըստ բաւականին»։

Ապա առենադրութիւնը կը չարունակէ.

«Ժողովս Տ. Միքայէլ հոր այս լրացուցիչ տեղեկագրին վրայ որոշեց արտօնել Գուլկունճուքի քահանայացուին ձեռնադրութիւնը և յատուն հրաւիրելով Ամեն. Ս. Նախագահը Պանպանիչով մը օրհնեց զայն»։

Այսպիսով ասյն ամբաստանութիւնը կը հերքուի։

Դ.— Տեսուչ Խորհուրդներու, Հոգաբարձութեանց, Թաղ. Խորհուրդներու եւ Գաւառկ. Ազգ. Վարչկ. մարմիններու մասին եւ ընդհանուր առմամբ Ազգ. Սահմանադրութեան տրամադրութիւններ կեռ առ կեռ գործադրած չըլլալու ամբաստանութիւնը ինչ ինչ կէտերու մէջ ի. բաւացի է։

(Շար.)

ՆԱՄԱԿ ՊՈՒԼԿԱՐԻԱՅԷՆ

(ՄԵՐ ՄԱՍՆԱԻՈՐ ԹՂԹԱԿՑԷՆ)

Սօֆիա, 17 դեկտ.

Սրամպուլովի Ռէժիմը Սօպրանիլին առչիւ.— Ռայօ Բէբրօճ, Սալօճ, Կէնատիէճ եւ Շիսմանօճ ազգային դատաստանին յանձնուած.— Ռահնասուրիւնները.— Ռայօ Բէբրօճ կը խօսի.— Սալօճի ճառը.— Նոր յայտնութիւններ։

Երէկ, դեկտ. 16, ժամը 2ին, կէս օրէ յետոյ, Սթամպուլովի նախկին դաշլիճը պետական դատարանի յանձնուելու մասին եղած առաջարկին վրայ վիճաբանութիւնները սկսան, որոնք կարելի է չարունակուին մինչեւ յառաջիկայ շաբաթ։ Խնդիր մը, որ ընդհանուր չահագրգռութիւն առաջ կը բերէ թէ՛ պուլկար ժողովրդեան և թէ Թուրքիոյ մէջ։ Այս առթիւ նախկին նախարարներէն Ռայօ Բէբրօճ, Կէնատիէճ, զօրավար Սալօճ և Շիսմանօճ խօսելէն յետոյ, խօսք պիտի առնեն մեծամասնութեան կուսակցութենէն Պ. Պ. Կ. Տանչիլօճ՝ փոքրիկ սէօր, Վ. Միլլէճ և Քարանիլէճ։ Իսկ ընդդիմադիրներէն Թ. Թոսորօճ. Տանէճ, Սթամպուլիաք։ Այս վերջինը՝ երկրագրծական խնդակին կողմէ։

Ժամը 1ին, արդէն իսկ հոծ բազմութիւն մը խռնուած էր օթեակները և կալլերիները։ Ընդհանուր օգեւորութիւն կը տիրէր։ Դիւանագիտական օթեակները դրաւուած էին օտար դեսպաններէ։ Զարին կողմէ ներկայ էին Տօպրովիչ և Զափրաչիքօճ։ Բազմութիւնը այն ասիճանի չատ էր որ ժողովատեղին առչիւ հարիւրաւոր հոգի դուրսը մնացած էր։ Ժողովին վարչական միջը նկատի ունենալով բազմութեան չատութիւնը և չէնքին դիմացկունութեանը վրայ կասկածելով, ճարտարագէտներու կարծիքին դիմեց, որոնք վստահեցուցին թէ չէնքը կրնար դիմանալ։ Ժամը 3ին 2.10ին զանգակը սկսաւ հնչել։ Ընդհանուր օգեւորութիւն և չարժում կը տիրէր ժողովրդեան մէջ. անհամբեր կը սպասէին ժողովին բացման։ Երեսփոխանները խմբովին կը մտնեն ու կը գրաւեն տեղերնին։ Նախագահը նիստը բացուած յայտարարելով կը հրամայէ վարչական պաշտօնեային՝ հրաւիրել նախկին նախարարները, որոնք անմիջապէս կուգան և կը գրաւեն իրենց տեղերը։ Նախագահը խօսք կուտայ Պ. Բրայէվի, որ տէրն է առաջարկին, պարզելու համար իր առաջարկը։ Բրայէվ երկու ժամ տեւող երկար ճառով մը պարզաբանեց և լուսաբանեց նախկին նախարարներու յանցանքները, յայտարարելով թէ անհրաժեշտ պէտք կար զանոնք պետական բարձրագոյն դատարանի առչիւ հանելու։ Պ. Բրայէվ վերջացուց իր ճառը, կէս ընելով երեսփոխաններուն՝ չարթուիլ ոչ է կուսակցական ազդեցութենէ։

Պ. Բրայէվի ճառէն յետոյ, ժողովին նախագահը Պ. Օրահովաց հաղորդեց թէ նախկին նախարարներէն Պ. Պ. Կուտիէֆէն և Հալաչէֆէն երկու գիր եկած են, զորս յանձնեց դեր-առենապետին կարդալու համար։ «Ինքզինքս անկարող կը նկատեմ գալ և դիս արդարացնել — կ'ըսէ Կուտիէֆ — որովհետեւ իմ մասիս եղած մեղադրանքները կը վերաբերին ներքին գործոց նախարարութեան մէջ գործածուած գաղտնի վարկի մասին, բան մը ոչ անկարելի է պարզաբանել իմ կողմէ»։ Հալաչէֆ յայտնելով թէ ընտանեկան զանազան պատճառներով չէ կրցած ներկայանալ Երեսփ. ժողովին, իր դէմ եղած մեղադրանքներուն մասին իր բացատրութիւնները ուսած է հանառօտ կերպով. այդ նամակն ալ կարդացուեցաւ ժողովին մէջ։

Յետոյ նախագահը խօսք առաւ Պ. Շիշմանօֆի, կրթական նախարարին, որ կը դատապարտուի կառավարական պաշտօնեաներու օրէնքը առկախելուն համար, համերաչխարհով ամբողջ դասլիճին հետ։ Այս մասին Շիշմանօֆ գեղեցիկ ճառով մը սկսաւ իր պաշտպանողականը։ «Երկնային փառք մը չէ նախարար ըլլալ, ըսաւ։ Երբ Տանէֆ առաւ իր հրաժարականը, իշխանը ամենէն առաջ ինծի հետ խորհրդակցեցաւ։ Ես անոր խօսքերէն հասկցայ որ Պուլկարիա մեծ փոթորիկներու և վտանգներու առչիւ կը գտնուի, ու այդ առթիւ անհրաժեշտ էր ուժեղ կառավարութեան մը կազմուիլը։ Ես այս տեսակ կառավարութիւն մը կազմելի էր, մինչեւ հասարարը դանլիճի մը կազմելու համար վերջապէս ինքը բանակցութիւններ ձեռք առաւ։ Մայիս 4ին գիշերը իմացուց որ չէ յաջողեր և դասլիճը կազմուած է Պ. Ռալչօ Բէթրօֆի ձեռքով, ուր ինծի յանձնուած է կրթական նախարարութիւնը։ Ես ընդունեցի այդ նախարարութիւնը և գուցէ հոս էր որ սխալեցայ։ Բայց այն առեն դիս համոզեցին թէ մեր ազգային հարցի լուծման խնդիրը կայ մեր առջեւ, թէ Պուլկարիա կը գտնուէր կարեւոր և ճակատագրական դէպքերու ասմին վրայ։ Մասուքիւ, Մակեդոնիոյ մէջ յեղափոխական ուժեղ պայթում մը կար։ Մակեդոնիա կարգաւ կը կարծուէր իր հարատեւ զաւակները,— կոչէ Տէլչէֆ, Տալիճօֆ, Լազար Իվանօֆ եւայն։ Մակեդոնիա մոռրակոյս դարձած էր։ Մինթէ զարմանալի է որ այս տեսակ կարեւոր պատմական վայրկեաններու իսկ նախարարական պաշտօն սառանձնելու մտքոցիս պաշտօնեաներու օրէնքը որոշուած էր գործադրել։ Բէթրօֆ ուժեղ փաստերով մեզ համոզեց մէկ քանի յօդուածներուն անդործադրելի դարձնելու անհրաժեշտութիւնը և մենք ալ համաձայնեցանք։ Երբ նախկին նախարար Ատարչէֆի հարցաքննման մը մէջ կը յայտարարէ թէ չպիտի գործադրէ տեղական հաղուստներ հագնելու պարտադրական օրէնքը։ Այն առեն, կ'ըսեմ, ինչպէս կրնայի ես հակառակ թէ պաշտօնեաներու օրէնքը անդործադրելի է, և երբ ուժեղ փաստեր ցոյց տուին այս օրէնքին փոփոխման համար՝ ինչպէս կրնայի չհամակիր պիլ ընկերներուս։ Ես միտ եղած եմ մասքուր օրով նախարար։ Իմ խիղճս մասքուր է։ Իմ յանցանքս կը պարսիմ Սահմանադրութեան անտեղեակ ըլլալուս։ Տեղ մը չենք կրնար գտնել որ իմ պաշտօնատանս մէջ ոչ է ապօրէն գործ կատարուած ըլլայ։ Դատեցէք ինձ իմ գործունէութեամբս և ուսէք ձեր արդար վճիռը։»

(Շարունակելի) Մ. ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ

ԱՆՇԵԼԱՆԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ՄԵԾ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՆԳԼԻՈՅ ՄԷՋ

ՋԵՐԱՍԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԽՈՒՉԱՐԿՈՒԹԻՒՆ

Ասկէ առաջ, եւրոպական թերթերէն առնելով գրած էինք Լոնտոնի մէջ երեւան եկած անշելանական մեծ կուսակցութեան մասին կառավարութեան կատարած գործերուն վրայ. վերջին թղթաթերով եկած եւրոպական թերթերուն գրածին համաձայն, Լոնտոնի մէջ դեռ կը շարունակուի յուզումը՝ դեկտ. 15ին յայտնուած անշելանականներու երեւումին առթիւով։ Ոստիկանութեան պեռը, իրեն տրուած տեղեկութիւններու վրայ, գիշեր առեն, Կօլա փողոցի առնելէն մէկը երթալով՝ մեծ իրարանցում առաջ բերեալ այս ընկերութիւնը երեւան հանած էր։ Այդ առնը անշելանականներու որջն էր և ունէր իր ճիւղաւորումները։ Հաստատուած է որ Հաունտոռիչի ապանիչներն ալ այդ ընկերութեան մաս կը կազմէին։ Կօլա փողոցի առնը կատարեալ զօրանոցի մը կը նմանէր. դաշոյններով և ատրճանակներով լիցուն երկու գզրոց գտնուած է և մեծ թուով փամփուշտներ ու զինակներ, չիներով Ցիքռօկլիսեռնց. ասիս Ցիդռիֆ, ծծմբական թթու, բօքաս ևն., որոնց ամենքն ալ պայթելիկ նիւթեր չիներու համար պատրաստուած։ Ոստիկանութիւնը գտած է նաեւ ծրարներով թղթակցութիւններ. կարդացուելով հակցուած է որ Հաունտոռիչի առաջին քիչ վերջը դիպուածով իր ընկերներուն կողմէ ապանուած և Կալայթայն կեղծ անունով ծանօթացուած անձին բուն անունը Բոլուսքի Մորունցէֆի է, որ ռուս նշանաւոր անիշխանական մը է։ Ձեռք անցուած այս բոլոր իրերը մեծապէս դիւրացուցած են ոստիկանութեան գործը։ Ամէն կողմ լրտեսներ կը չրջին և խուզարկութիւններ կը կատարուին այն ամէն անկարաններուն մէջ որոնց մասին ցուցմունքներ կան գանուած Թուղթերուն մէջ։ Սպաննուած Բոլուսքի Մորունցէֆի բնակած տունն ալ խուզարկուած է. տան տէրը յայտարարած է թէ ուրիշ յանախ փողոցին նայող սենեակին մէջ կը նստէր ու նկարչութեամբ կը զբաղէր։ Դրացիներն ալ յայտարարած են թէ Մորունցէֆի յանախ կ'այցելէին օտարականներ, թէ՛ այր և թէ կին, օրուան ոեւէ ժամուն. իսկ մարդը հագուած երկու օտարականներ՝ թեւերնուն տակ ծրարներ՝ ամէն գիշեր կ'այցելէին Բոլուսքի, որուն բնակած տան մէջ խալ աղմուկներ կը լսուին եղեր երբեմն։ Կատարուած քննութիւններէն հակցուած է որ Կօլա փողոցի 44 թիւ տան մէջ պատրաստուած ռումբերը, «աւրուսպ ապրանքներ» մակագրուած մանուսրանոցներու մէջ զետեղուելով Ռուսիա կը ղրկուին եղեր։

** Լոնտոնէն դեկտ. 16 թուականով կը հեռագրեն թէ նոյն օրը առաւն, մեծ թիւով բազմութիւն մը Կիլսնոլի դատարանին դրան առջեւ հաւաքուած էր, ներկայ ըլլալու փափաքով ձերբակալուած անիշխանականներու դատավարութեան, որոնց մէջ կիներ ալ կան։ Դատավարութիւնը չէ վերջացած։

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Թայմզի Բեռլերպուրկի թղթակիցը ի մէջ այլոց կը գրէ. «Վատահելի աղբիւրէ մը կը լսեմ թէ ռուս կառավարութիւնը ծանուցագիր մը պիտի ղրկէ Պերլին ի պատասխան այն ծանուցագրին որ Գերմանիէն տացած էր 1907ին. Գերմանիա իր ղրկած այս ծանուցագրին միջոցաւ տեղեկութիւններ կ'ուզէր ան գլուխս համաձայնութեանը վրայ, մասնաւորաբար այս համաձայնութեան այն մասին վրայ որ Ասիոյ մէջ Գերմանիոյ ունեցած չահերուն կը վերաբերի։ Այս պատասխանը այլ և այլ պատճառներով 3 տարի յապաղած էր։ բայց Բոցամի տեսակցութեան հետեւանքով, ասոնք անհետացան ու հիմա ռուս կառավարութիւնը, իր առաջիկայ ծանուցագրին մէջ պիտի յիշէ այն երկու գլխաւոր կէտերը որոնք Բոցամի մէջ կատարուած պաշտօնական խօսակցութիւններու առեն երեւան հանուեցան։ Այս երկու կէտերը հետեւեալներն են. 1. Տէրութեանց նեղկիրիս մէջ ունեցած կղզմանկերպութեանց պահպանումը. 2. Փոխադարձաբար խոստանալ, զգուշանալու համար ամէն նոր խնդիրէ՝ որ կրնայ վնաս բերել Պարկոստանի մէջ Ռուսիոյ և Թուրքիոյ մէջ ալ Գերմանիոյ ունեցած չահերուն։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ԳՈՐԾԵՐԸ

Սօֆիայէն 20 դեկտ. Թուականով կը հեռագրեն. «Սօպոնիէի այսօրուան նիստին մէջ, Պ. Քառանչէֆի և Բրայէֆի, երկուքն ալ կառավարական կուսակցութեան ղեկավարներէն, նախորդ նախարարները դատապարտելու ի նպաստ խօսեցան։ Պ. Տանչէֆ ըսաւ թէ նախորդ դասլիճին ընթացքին հետեւանքով էր որ 1903ին ծագեցաւ Մակեդոնիոյ ապստամբութիւնը։ (Նախկին դասլիճին անդամները ուժգնօրէն կը բողոքեն)։ Ճառախօսը հերքեց, ըսելով թէ 1902ին Կոտս Լամատորֆի հետ այնպիսի կարգադրութիւն մը եղած չէ որով Ռուսիա յանձն առած ըլլայ Պուլկարիոյ ներքին գործերուն չխառնուիլ։ Այլ միայն Պուլկարիոյ հաւանութեամբը արտաքին քաղաքականութիւնը վարելու պաշտօնը առանձնած ըլլայ։ Այս ակնարկութիւնը, յայտարարեց, պէտք է ոչինչ համարել։ որովհետեւ այնպիսի տերութեան մը վրայ է խնդիրը, որ Պուլկարիոյ ազատագրութեանը պատճառ եղած է և որ ապագային ալ անոր նեցուկն ու յոյսը պիտի ըլլայ։

ԹՈՒՆԱՒՈՐՈՒԱԾ ՀԱՂՈՐԴՈՒԹԻՒՆԸ

Վերջերս, Ռուսաստանի Բէթէրհով գաւառի մէկ գիւղին լուտերական եկեղեցիին երեցը, հաղորդութիւն պատրաստած ատեն փոխանակ գինիի, թունաւոր բաղադրութիւն ունեցող հեղուկ մը խառնած է խմորին մէջ, ոմանք, և օրէնք ճաշակողներէն երեք հոգիի մահուան պատճառ կը դառնայ։

ԵՂԱՆԱԿԻՆ
ՎԵՐՋԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՍՈՒԹԻՒ
Այրերու, կիներու եւ տղայոց յատուկ նորաձեւ ապրանքներու ճոխ մթերք մը հասած է
ՄԱՅԷՐ
Վ. Ա. ՃԱՌԱՏՈՒՆԸ
ԶԳԱՒԱԹԻՒ ԵՒ ՊՕՂԻՍ
ՆՈՒԻՐԲ ՊՕՆԷԹԸՐԻ
ՃԱՄԲՈՐՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՐԿԱՆԵՐ

ՆԵՐՔԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ

Կ. Պոլսէն դեկտ. 10 թուականով Թանի Թղթակիցը հետեւեալը կը հեռագրէ. «Օսմանեան պաշտօնական չրջանակներու մէջ զրոյց մը կը չրջի թէ Ռուսիա պատասխանած է Թուրքիոյ մէկ գրին, որով այս վերջինը ռուս կառավարութենէն բացատրութիւն կը պահանջէր Կարս քաղաքին չրջանակներուն մէջ ռուս զինուորներու հանախմբումի մասին։ Իբր թէ ռուս կառավարութիւնը յայտարարած է թէ սահկա զինուորական նոր բաժանում մը կատարելու համար եղած հանախմբում մը ըլլալով ոչ է կարեւորութենէ զուրկ բան մը է։»

ԿԱՆՑՈՒԹԻՒՆԸ ՀՕՐԱՆԻ ՄԷՋ

Նրսեսաղէմի կառավարիչը դեկտ. 18 թուով կը հեռագրէ ներքին գործոց նախարարութեան.— Հօրանի արշաւախումբին հրամանատարին կողմէ հասած հեռագրի մը համաձայն, կարգ մը ըմբոստ Արաբներ իրենց ջով գանուող ատրները չեն ուզած յանձնել։ Ասոր վրայ, զինուորական ջոկատ մը ղրկուած է թէֆիլէէն երկու ժամ հեռու։ Ընդհարում մը առաջ գալով՝ երեք ապստամբներ սպաննուած են, միւսները խոյս տուած են։

** Ուրիշ հեռագրով մը կը ծանուցուի թէ ջոկատ մը ղրկուած է Քէրէքի Արաբներուն վրայ, որոնք նոյնպէս կը մերժէին իրենց ատրները յանձնելու։ Ընդհարում մի ջոկատներ կատարուեցաւ։ Ասոր վրայ, զինուորական ջոկատ մը ղրկուած է Թէֆիլէէն երկու ժամ հեռու։ Ընդհարում մը առաջ գալով՝ երեք ապստամբներ սպաննուած են, միւսները խոյս տուած են։

** Ուրիշ հեռագրով մը կը ծանուցուի թէ ջոկատ մը ղրկուած է Քէրէքի Արաբներուն վրայ, որոնք նոյնպէս կը մերժէին իրենց ատրները յանձնելու։ Ընդհարում մի ջոկատներ կատարուեցաւ։ Ասոր վրայ, զինուորական ջոկատ մը ղրկուած է թէֆիլէէն երկու ժամ հեռու։ Ընդհարում մը առաջ գալով՝ երեք ապստամբներ սպաննուած են։

** Ուրիշ հեռագրով մը կը ծանուցուի թէ ջոկատ մը ղրկուած է Քէրէքի Արաբներուն վրայ, որոնք նոյնպէս կը մերժէին իրենց ատրները յանձնելու։ Ընդհարում մի ջոկատներ կատարուեցաւ։ Ասոր վրայ, զինուորական ջոկատ մը ղրկուած է թէֆիլէէն երկու ժամ հեռու։ Ընդհարում մը առաջ գալով՝ երեք ապստամբներ սպաննուած են։

** Դամասկոսէն առջի օրուան թուով հեռագիր մը կ'ըսէ.— Քէրէքէն հինգ ժամ հեռու կատարուած վերջին կռիւին մէջ, հազարի չափ Տիւրզիները որ չրջակաները ապաստանած էին, չկարենալով դիմադրել, անձնատուր եղած են։ Զոյգ օր տեւող կռիւներուն մէջ Տիւրզիները բոլորովին ցիրուցան եղած են, որով Հօրանի նեղիրը վերջնապէս լմնցած կընայ համարուիլ։ Բանակէն 3 սպայ սպաննուած և 8 սպայ վիրաւորուած են. իսկ զինուորներէն 104 հոգի սպաննուած և 62 հոգի վիրաւորուած են։

ԾԽԱՆԱԼՈՒՏԻ ՐԻՃԻՒՆ ԴԻՏԵՐԸ

Հանրօգուտ չնաշխատանց պաշտօնական մէջ առուերական գործերու տօրէն Ալի պէյի Ջանքերուն շնորհիւ, Ռիժիի դէպքերուն գործադրելու առաջքը առնուած է և սա կէտերուն վրայ համաձայնութիւն գոյացած է.— Ա. Դիպերը ամբոխն մէջ 2որ օր արձակուրդ պիտի վայելեն։ Բ. Ռիժիոյ հարիւրին մէկ վաճ կը դնէր թոշակներէն, իբր րժշկական ծախք։ Այդ բանը ընդունած է։ Գ. Տասնրինդ դէպերը, որոնք արտաքսուած էին, մասնաւոր վերկոյցներ ըրած ըլլալուն համար, իրենց պատասխին մէջ վերահաստատուեցան։ Դ. Ոեւէ դէպ չի կրնար ճամբուիլ, առանց քանիչ յանձնաժողովի մը թոյլատրութեան։ Ե. Իրր դէպ մը 18 տարուան պաշտօնավարութենէ յետոյ հրաժարի, իրաւունք պիտի ունենայ իւրաքանչիւր 4 տարուան համար մէկ ամսուան հանուցում ստանալու։ Բան տարուան պաշտօնավարութենէն յետոյ՝ դէպ մը իրաւունք պիտի օտենայ 20 ամսաթոշակ հանուցում ստանալու։ Զ. Երբ դէպ մը հիւանդանայ, Ռիժիի տօրէնութիւնը պարտաւոր է երեք ամսաթոշակ և ժրշկի ու դեղի ծախքերը վճարել։ Ամսաթոշակներուն վրայ 50 դրշ. յաւելում մը ընելու պահանջումի մասին համաձայնութիւն չէ գոյացած ասկաւին։

ՊԱՐԿԱՄԱՍՏԱՆԻ ԽՆԴԻՐԸ

Լոնտոնի մէջ վերջերս լուրեր տարածուած են Պարկամատանի մասին։ Կ. Պոլսոյ մէջ սա համոզումը կը տիրէ թէ դարձեան Անգլիա և Ռուսիա մէջերնին պիտի բաժնեն Պարկամատանը։ Օսմ. կառավարութիւնը մեծ մտահոգութեան մէջ է, Բէթերսպուրկի օսմ. դեսպանին կողմէ տեղեկագիրներ ղրկուած ըլլալով այդ մասին։

** Թէհրանի օսմ. դաղութին կողմէ սա հեռագիրը ուղղուած է Նրեսփ. ժողովին. «Երբ կը գանգատինք Թանինի ըրած հրատարակութիւններուն դէմ, իրը հետեւանք իր կարծեցեալ քննութեան, որուն համաձայն, Թէհրանի օսմ. դեսպանը ծեծած է Հասան անուն մարդ մը, կ'առարկեն թէ մենք կը խարենք կառավարութիւնը։ Սուտ չէ այդ բանը։ Դեսպանը մարդ չէ ծեծած։ Կը պահանջենք որ կառավարութիւնը քննիչ մը ղրկէ։»

ՀԱՄԻԻԻՆ ՇՈՒՐՋԸ

Համիտի առողջական վիճակի մասին վերջերս հակասական զրոյներ կը չրջին։ Նոյն Ֆրդի Բրեսի կ'ըսէ թէ դահլիճին ուսլիանդութիւնը ծանրացած է, մինչ Թանի Սեանիկի Թղթակցին բաժին նայելով, Համիտի առողջական վիճակը մասնաւորութիւն չի պատճառեր։ Երբեմն երիկամունքի ցաւեր կրզդայ։ Համիտի բարոյական վիճակն ալ փոխուած է։ Համոզուած ըլլալով որ կեանքը վտանգի մէջ չէ, ղղագրգռութիւնը նուազած է։ Համիտի քով կը գանուի իր ամենէն սիրական կինը։ Երբեմն գիշեր և ցերեկ ուրբ ու սիկառ կը կը խմէ։ Իր չուրջը գանուողները չեն կրցած համոզել գանգուրկ Սուլթանը՝ իր յիշատակները գրի առնելու։ Համիտ ատոր կարեւորութիւնը չհասկնայ կը ձեւանէ։ Հակառակ անոր որ թերթ կարդալու թոյլատրութիւն եղած է, քաղաքականութեամբ չզբաղիր ան։ Համիտը խիստ հակոզութեան ենթարկած են գիտնալով հանդերձ թէ ան փախչելու միտք չունի բնաւ։

ՌՈՒԵՐԱՆ

Մէկ քանի օրէ ի վեր, քալերայի դէպքերը նուազած են մայրաքաղաքիս մէջ, ինչպէս կ'երեւայ հրապարակուած ցուցակներէն։ Ցուսալի է որ մինչեւ տարեգլուխ բոլորովին անհետանայ սոսկալի համաճարակը, որ երեք ամիսէ ի վեր չուզեր հեռանալ Պոլսէն, իրեն համելի միջավայր մը գտած ըլլալուն համար։ Հարկ կայ ըսելու որ ժողովուրդը երբեք անհոգ գանուելու չէ դէպքերը նուազելուն համար։ Ատոր աղեսալի հետեւանքը տեսաւ երբ ամիս մը առաջ քալերան անհետանալէ յետոյ նորէն սատկացաւ։ Հետեւաբար առողջապահական միջոցները նոյն խստութեամբ ի գործ դնելու է, որքան ատեն որ քալերայի միքրոբը մեր մէջ կը գանուի։ Վերջէն ղղջալը անօգուտ է։ Այս մտածումով է որ Ֆաղաքապետութիւնը ազդու հրամաններ ուսած է Թաղապետական իշխանութեանց, որ մենախիստ միջոցներ ձեռք առնելու նոր դէպքեր պատահած ատեն, որպէս զի համաճարակը արմատախիլ ըլլայ մօտ օրէն։

** Շաբաթէ մը ի վեր քալերայի ոեւէ դէպք չէ պատահած մայրաքաղաքիս զանազան մասերուն մէջ։

** Պատերազմական նախարարութիւնը Ա., Բ. և Գ. զօրաբանակներու հրամանատարներուն պատուիրած է առեն մը հակել ներքերէն եկող նորագիր զինուորներուն վրայ, թժշկական քննութեան ենթարկել զանոնք և առողջապահական տեսակէտով զանազանել։ Ամէն ոք պիտի գրանցուի ինչպէս զինուորական պաշտօնատարներուն՝ այդ առողջապահիկ միջոցները գործադրելու համար։

ՀԱՅԱՏԵՐՈՑԹ

Առջի իրիկուն, Սեբաստիոյ տ'Օրիանի մէջ Օսմ. կայս. Պանքայի ընդհ. տնօրէնութեան կողմէ հացկերոյթի մը տրուեցաւ ի պատիւ նոյն Պանքային նախագահ ընդհ. տնօրէն Պ. Տիգիէֆ։ Հացկերոյթին կը նախագահէր Օսմ. Պանքային նոր տնօրէն Պ. Ռիվուալ, որ իր աջ կողմը ունէր Պ. Նիռաը, իսկ ձախ կողմը Պ. Տիւբիւն։ Պ. Տիգիէս, որ կը գանուէր Պ. Ռիվուալի դիմաց, իր աջ կողմը ունէր Պ. Մալթասը և ձախ կողմը՝ Պ. Դարթալին։ Օսմ. Պանքային գանազան ճիւղերու պետերը և փոխպետերը ներկայ էին։ Աղանդերի մատուռ բանախօսութիւններ եղան։

ԱՆՈՒԱՆՈՒՄ

Արտաքին գործոց նախարարութեան արտաքսպետ Սամաստեան պէյ իր պաշտօնէն հրաժարած ըլլալով, Փարատներու վարչութեան խորհրդական անուանուեցաւ։

ՕՓՈՊԻՒՍԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Օփոպիւսի և օմիւպիւսի ընկերութեան ու քաղաքապետութեան միջեւ ծագած վէճը հարթուած է Պեռանան Խարհուրդին կողմէ։ Այդ ընկերութեան կանքերը պղտատերու վրայ պիտի բանին և թրամուէյներու երթեւեկին արգելք չպիտի ըլլան։ Այդ ընկերութիւնը արտօնած է Ղալաթիոյ, Շիշլիի, Գէյրիքճէի և Օրթաքէօյի կողմը կառքերանցնելու։ Բայց ուրիշ ընկերութիւններ ալ պիտի կրնան այդ արտօնութիւնը ձեռք բերել։

ԲԻՏԱՆ ՆՈՒՐ ՊԷՅԻ ԽՆԴԻՐԸ ԵՒ ՆՈՐԱՏՈՒՆԿՈՒԱՆ ԷՖԷՆԻ ԿԱՐԾԻՔԸ

Մարկուսական Դիարիէլ էֆ. Նորատունկեան եռեւի Կազիքար երկուսան թի էին մէջ յօդուած մը գրած է «Մարդ դրանական քննութիւնը պէտք է մերժել թէ ոչ» խորագրով։ Նորատունկեան էֆ. յիշելով այդ նպատակով եղած առաջարկին Երեսփ. ժողովին կողմէ մերժուիլը, կ'ըսէ թէ Սահմանադրութեան 26րդ յօդուածը կը տրամադրէ որ ասոնք և ամէն տեսակ չարչարանքներ բոլորովին ու բացարձակապէս արգիլուած են, որով ատոր հակառակ ամէն տարբ օձիք է Սահմանադրութեան դէմ և հետեւաբար անոր դէմ հետապնդում մը բնական է։ Այս մասին պէտք է քննել սա կէտերը թէ նոյն առաջարկին մերժումը բնական ու հիմնական իրաւունքներու տեսակէտով օրդէ եր թէ ոչ և թէ մերժումի որոշումէն երկիրը օգտուեցա՞ թէ ոչ։ Յայտնի ճշմարտութիւն մըն է թէ Սահմանադրութեան նպատակն է պաշտպանել մարդկային իրաւունքները կազմող անձին պատիւին, խօսքի ու խղճի ազատութիւնն ու հաւաքման իրաւունքը։ Այս պատճառաւ է որ առանց արգելք եղող քմահաճ վարչութիւններ ուշ կամ կանուխ ջախջախուած են իրաւացի ապատամբութեան շարժումներով։ Այդ իրաւունքները ձեռք կը բերուին՝ արդարութեան օրէնքին տիրապետութիւնը ապահովելով. արդարութեան գործադրութիւնն ալ ճշմարտութիւն երեւան հանուելով միայն կ'ըլլայ. այլապէս՝ Սահմանադրութեան հիմնական իրաւունքները կը փճանան։ Ամէն խնդիրներու մէջ ճշմարտութիւնը պէտք է բացարձակապէս երեւան ելլէ. ատոր հակառակող ամէն ընթացք բռնակալ վարչութեան յատուկ է։ Օրէնդիր մարմինը պէտք է իրրեւ միակաւոր զանգուած պայծաղ կանգնի Սահմանադրութեան անթերի գործադրութեանը. առով միայն կ'ամրապնդուի սահմանադրական վարչութիւնը։ Երեսփ. ժողովը երբ այդ մասին անտարբեր գտնուի, անշուշտ իրաւամբ պատճառ կ'ըլլայ ժողովրդեան մասնգուութեանը, քննադատութիւններուն և բողոքներուն։ Եթէ Երեսփ. ժողովը ճշմարտութիւնը երեւան հանէ ու արդարութիւն գործադրէ, սիրտերը կ'ապահովուին թէ հանրային իրաւունքները պիտի պաշպանուին, դէպի ճշմարտութիւնը ընդհանուր հակումը կ'ուեղնայ և այդպէս տարակուսողներն իսկ կը հարգրուին խոստավանիլ սահմանադրական վարչութեան օգուտները։ Երեսփ. ժողովին հիմնական պարտականութիւնն էր այս տեսութեամբ քննել թէ Բրգա նստրպէի և ընկերներուն չարչարանքներ տրուած ըլլալու խնդրին մէջ, ինչպէս զրոյց կը չրջի, Սահմանադրութեան արքամադրութիւնները լարգուած են թէ ոչ։ Այդ կերպով եթէ հատատուէին ըսուածները, անշուշտ մէկ քանի ոգեներու պատասխանի տրաքը ատատ մը չեր կրնար բերել օսմ, ազնիւ ազգին պատուոյն և արժանապատուութեանը. նոյնպէս այդ կարգի տրաքները ապագային համար ալ կ'արգիլուէին։ Եթէ չնատատուէին, ընդհանուր գոհունակութիւն մը առաջ պիտի գար։ Բաղաքակրթեալ բոլոր երկիրներու և մանաւանդ Անգլիոյ մէջ, ուրկէ ծնունդ առած է սահմանադրական վարչութիւնը, քաղաքական և տնտեսական ամէն խնդիրներու համար խորհրդարանական քննութիւն կը կատարուի։ Անգլիոյ մէջ ժբ. դարուն սկիզբէն մինչեւ կէսը այդ կարգի 412 քննութիւններ կատարուած են։ Անգլիական գաղթավայրերու ամէնէն հեռաւոր անկիւններն իսկ կը գործադրուի այդ դրութիւնը։ Օսմ. Սահմանադրութիւնը կը տրամադրէ թէ անոր յօդուածներէն և ոչ մէկը կընայ տրեւէ պատճառաւ և պատրակով դադրիլ կամ չգործադրուիլ։ անոր գործադրութեանը համաձայն, չարչարանքը բացարձակապէս արգիլուած է։ Հետեւաբար երբ Երեսփ. ժողովին իրաւասութիւնը մի միայն կայանայ Սահմանադրութեան անթերի կիրառմանը հրակելուն մէջ, ինչպէս կարելի է ըսել թէ Երեսփ. ժողովը ձեռնհաս է մերժելու խարհրդարանական քննութեան առաջարկը։ Խնդիրը կառավարութեան տեսակէտով ալ քննելով կը տեսնուի թէ օրէնքով սահմանուած պատիժ մը որքան ուրիշներուն օրինակ կ'ըլլայ, անկէ դուրս ցոյց տրուած սասանութիւնն ալ այնքան վրիժառուութեան զգացում մը առաջ կը բերէ և ընդհանուր չիմաթութեան դէմ մը կը պատրաստէ։ Ուստի փոխանակ կանոնաւոր որ ամէն տեսակ գործառնութիւններ և պատիժներ օրինական սահմանը չանցնին, ընդհակառակը մեծ անտարբերութիւն մը ցոյց կը տրուի այդ մասին։ Այդ արարքը խոշի դէմ պատասխանատուութիւն առաջ կը բերէ և ծանրակիր արդիւնքներու տեսակէտով ալ վրդովիչ է։ Նորատունկեան էֆ. այս ն

ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԱՒՈՒՐ ՊԱՏՇԱՃԻ

Կիրակի օր Մաքրիգիւղի մէջ կատարուած երկու երեսփոխաններու ընտրութիւնը, որով քուէներու չախչախիչ մեծամասնութեամբ ազգային երեսփոխան հռչակուեցան Պ. Արշակ Ալպոյաճեան և Պ. Յովհաննէս Արշակունի, ցոյց կուտայ ճշմարիտ ժողովրդին հոգեբանութիւնը, այն ժողովրդին զոր իր կոչը ունենալ կը կարծէ Ազատամարտ, միամիտ հաւատքով մը։

Մաքրիգիւղի մէջ ընտրական պայքարը կը ժղուէր չորս արժանաւոր ազգայիններու անուան շուրջը, չորսն ալ հաւասարապէս յարգելի՝ Մաքրիգիւղցիներուն համար։

Միայն թէ կատած մը ապրդած էր Մաքրիգիւղցիներու մարքին մէջ թէ՝ ա նոնք որոնք կը հովանաւորին Պ. Տիրան Երկանեանի ու Պ. Զաքար Փափազեանի ընտրութիւնը աւելի ձախակողմեան կուսակցութեան կը պատկանէին կամ անոնց թաքուն ազդեցութեանը ենթարկուած էին։ Եւ այս կասկածը, որ գուցէ իրականն հիմ չունէր, բաւ եղաւ որ ժողովուրդը, սուտաւոր մեծամասնութեամբ, մինչև երկու ընտրելիներուն վրայ կեդրոնացնէ իր քուէները։ Եթէ Ազատամարտ թեթեւ մը փորձէր յանձնարարել Պ. Տիրան Երկանեանը կամ Պ. Զաքար Փափազեանը, չա՛տ հաւանօրէն այդ պատուարժան ազգայինները նոյն իսկ իրենց առած քուէներուն մէկ քառորդն ալ չպիտի կարենային առանալ։ Այսպէս ուրեմն Մաքրիգիւղի հայ ժողովուրդը իր կիրակի օրուան քուէարկութեամբ ցոյց տուաւ թէ ի՛նչ կը ստանէ սօփայի քաղաքականութեան, բռնի ուժի, խեղաթիւրումի ու աղտոտ զրպարտութեանց կուսակիցներու մասին։

Այս ընտրութիւնը որ փառաւոր ապտակ մըն էր «ազատական» դիմակաւորներու երեսին տրուած, անուշադիր չէր կրնար հանելի ըլլալ այդ խմբակի օգնականին՝ որ իր երեկի թիւին մէջ կը յայտարարէ թէ «Դաւագիւղէն և Բերայէն լաւ, աղայականութեան երրորդ միջնաբերդն է Մաքրիգիւղ»։

Ազատամարտ կրնայ վատահ ըլլալ որ եթէ իր մարդիկը չարունակեն իրենց յախուռն ու անիմաստ պայքարը հայ ժողովուրդի մեծամասնութեան դէմ, եթէ սօփայով ուզեն գործ տեսնել, եթէ ժողովուրդը իրարու դէմ գրգռելու մեղապարտ ու կործանարար սխալմը չարունակեն, ապէ՛ հաքը, որ որ ալ ընտրութիւն մը ըլլայ այդ «միջնաբերդ»ը պիտի տնկուի իրենց դէմ։

Պէտք է նկատել որ այդ «միջնաբերդ»ները մէկ երկու տարի առաջ չկային և Բերան որ այսօր իբրեւ լեռադիմական կ'ամբաստանուի իբրեւ երեսփոխան ընտրած է Արամ Հալաճեան, Խնդիր Սիմոնեան, Ստեփան Դարաեան, Տօքթ. Թորգոմեան էֆ.ները որոնք այսօր «ազատական»ներու գեղեցկագոյն զարդերն են, բայց անկէ ի վեր, անուշա՛ հո՛ն ալ «միջնաբերդ»ը կանգնուած է։

Այդ միջնաբերդները հաղնեցնել կը ցուցին չնորհիւ Ազատամարտի բռնած լեղաւին ու ձախակողմեան կուսակցութեան հեռուած ընթացքին։

Այս միջնաբերդներու բո՛ւն ճարտարապետներն ու կառուցանողները Շահրիկեաններ, Վռամեաններ, Վարդգէսներ, այշի Ցուսէփներ կամ Եսովք Շահէններ են պարզապէս։

Եւ ե՛ս, չիտակը, ահաւոր թեամբ կը տեսնեմ հեղինէտ այդ միջնաբերդներուն բազմանալը։ Պէտք չէր որ ժողովուրդը ասոնցմէ խրատ ընդունէին ազատականութենէ, այլ ոչ ալ պաղեցնէին յեղափոխականութենէ։ Պէտք էր ընդհակառակը սիրցնել իրեն ճշմարիտ ազատականութիւնն ու ճշմարիտ յեղափոխութիւնը։ Բայց, ափսո՛ս, ասոնք ընելու կարող մարդ չիկար մէջտեղ։

— Մե՛ղք որ մեր վարիչները չկրցան օգտուիլ ազատութեան առաջին օրերու ժողովրդային խանդավառութենէն, կ'ողբար յեղափոխական մը անցած օր, մարերական տեսակցութեան մը պահուն։

Ո՛չ թէ միայն այդ խանդավառութիւնը չկրցան պահել ու ա՛լ աւելի տարածել, այլ կարծես ամէն ջանք ի գործ դրին դայն մարելու, ջնջելու և անկէ եաքն ալ, անոր տեղ, հակակրութեան հոսանք մը սաեղծելու համար։

Ահա՛ թէ ինչու այդ միջնաբերդները։ Եւ սակայն կրկին չատ դիւրին է քանդել զանոնք, եթէ բարեկամեցողութիւն ըլլայ։ Միայն թէ սօփա պէտք չէ գործածել ասոր համար, ա՛ւ ալ նախաձիրք կամ հայհոյանք։

Իսկ թէ Մաքրիգիւղի վերջին ընտրութիւնը օգտակար դաս մը ըլլար մեր «ազատական»ներուն համար և քիչ մը չնորհք տար իրենց։

ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ ՄԱՀՈՒԱՆ ՇՈՒՐՋԸ

ԷՋՄԻԱԾԻՆԷՆ ՀԵՌԱԳԻՐ

Հոգելոյս Տ. Տ. Մատթէոս Ս. Կաթողիկոսի յուղարկաւորութեան և օծման հանդէսներուն առթիւ, Պատրիարքարանի կողմէ նշանակուած պատուիրակութիւնը հետեւեալ հեռագիրը ուղղած է Պատրիարքարան։

Էջմիածին 3 յուն. 1911

Դուրեան Պատրիարք և Ատենապետ Ազգ. Ժողովոյ, Կ. Պոլիս

«Մեզ յանձնուած պաշտօնը կատարեցինք, ներկայ գտնուելով Ն. Սրբութեան յուղարկաւորութեան՝ ի դիմաց Թուրքիոյ Հայոց։ Շնորհակալ ենք մեզի եղած այս մեծ պատիւին համար։ Վեհաշուք կերպով անցի ունեցաւ յուղարկաւորութիւնը որուն ներկայ գտնուեցաւ փոխարքայ Վրոնչովի ներկայացուցիչ-տեղակալը, քաղաքական և զինուորական իշխանութիւնները, վրացւոց եկեղեցին ներկայացուցիչը և վրացի ազնուականութիւնը, ինչպէս նաեւ կովկասի բոլոր ազգաց ազնուականութիւնը և ազգային ամէն ընկերութիւններ։»

ՏԻՐ ՄՈՎՍԷՍԵԱՆ ԵՊՍ. ՀԱՄԱՌՕՏՈՒՄ ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ

*** Պատր. Փոխանորդը այսօր գործակատարին հետ շնորհակալութեան այցելութիւն կուտայ Ցուցնց Ս. Պատրիարքին, Պուլկարաց Եկեղեցիին, Հրէից Խորհրդարանին, Հայ-Բողոքականներու ազգապետին և Առուրց Պատրիարքին։ Իսկ ժամադրութիւն կայ, զանազան ազգայիններու կողմէ եղած դիմումներու վրայ, ո՛չ իսկ շնորհակալութեան քառեր ղրկել Հայ-Կաթոլիկներու Պատրիարքին։

*** Ազգ. Ժողովոյ Ատենապետ Ազարեան էֆ. երեկ առաւ իր ընկերները հրաւիրեց Պատրիարքարանի դիւանադպիրներէն՝ Հայկեան էֆ.ն և յանձնարարեց որ ազատանդէսին ներկայ գտնուող ծանօթ ազգայիններուն շնորհակալութեան քառեր ղրկուին։

*** Ս. Պատրիարք Հայրը նախարարներուն, օսմ. երեսփոխաններուն դեսպանական մարմնին և պետական բարձրաստիճան պաշտօնատարներուն ազատանդէսին ներկայ գտնուելնուն առթիւ շնորհակալութեան քառեր կը ղրկէ այսօր։

*** Խորհրդէն Ղեւոնդ քհ. կը հեռագրէ Պատրիարքարան թէ՝ մեծ շուքով տեղի ունեցած է Ս. Հայրապետին ազատանդէսը։

*** Դպրոցասիրացի խնամակալութիւնը, կիրակի օր ալակերտուհիներով մէկ տեղ ներկայ գտնուած է Իշխիրլեան կաթոլիկոսի հոգեհանդիսարարողութեան։ Ցեսու Հայուհեաց վարժարանի խնամակալութենէն Տիկին Քալէմքեարեան և Տիկին Թէոդիկ Դպրոցասիրացի վարժարանը այցելեր են Հեթում էֆ. Սէթեանի հետ ու մեծապէս գոհ մնացեր են դպրոցին մէջ տիրող շարեկարգութենէն։ Այս առթիւ Հեթում էֆ. Սէթեան մէկ ոսկի նը տրած է ձեռագործի նիւթեր գնելու համար։

ՄԵՌՆՈՎ ՀԱՑ ՁԻՆՈՒՈՐՆԵՐԸ

Պատերազմ. նախարարութեան կողմէ եղած հարցումի մը վրայ, դատական նախարարութիւնը թեղգէրէով մը փութով տեղեկութիւն ուզած է Պատրիարքարանէն թէ՝ հայ զինուորները երբ մեռնին ըստ հայ եկեղեցւոյ ի՞նչպէս պէտք է թաղել զանոնք, ի՞նչպէս պէտք է պատնել ևն.։ Որոշուեցաւ թաղրիրով մը պատշաճ պատասխանը ներկայացնել դատակ. նախարարին։

ՄՈՒՌԻ ՄԷՋ ՅՈՒՐՔ ԿԸ ՀԱՒԱՌՑՆ

Մուշի առաջնորդ Խարախանեան Սրբազան կը հեռագրէ Պատրիարքարան թէ՝ կենդանիի համաճարակ մը ահագին վնասներ կը պատճառէ արդէն ազգատ գիւղացիին և ասոր երեսէն վերջին ծայր խեղճութեան մէջ ինկած է։ Կառավարութիւնը փոխանակ այս համաճարակին դարման մը մտածելու, սկսած է աղքատ դասակարգէն երեք տարուան ճամբու տուրք պահանջել. 15 ոսկիներ գիւղերը կը չ.ջին և զարաքը չի տալողը 91 օր կը բանտարկեն։ Խարախանեան Սրբազան կաւելցնէ թէ՝ տեղւոյն ժողովուրդին անկարող վիճակը թէեւ պարզեր է տեղական իշխանութեան, բայց իր դիմումները անոնցմէ եղած են. հետեւաբար կը խնդրէ որ Պատրիարքարանը հարկ եղածը ընէ այս մասին։

ՀՕՐԱՆԷՆ ՀԱՑ ԶԻՆՈՒՈՐՆԵՐԸ

Հօրանէն 100 հայ զինուորներ հեռագրով դիմում ըրած են Պատրիարքարան և յայտնելով թէ ա՛յ եկեղեցի կայ իրենց գտնուած տեղը, ո՛չ ալ քահանայ, կը խնդրեն որ պատերազմ. նախարարին մօտ դիմումներ ըլլան այս մասին թէեւ իրենք դիմում ըրեր են գօսմանեանին, բայց ոչ մէ արդիւնք չէ ունեցեր։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ ԴԻՄ

Շ. Դարանիարէն՝ Դարակէօղան, Օգանեան և Ղարիպեան սարագրութեամբ և դեկ. 2) Թուակիր հեռաւոր հեռագիրը եկած է Պատրիարքարան. — «Ժողովուրդին պահանջումին վրայ Պատրիարքարանի հետ յարաբերութիւնները խզեցինք։ Ներ կողմէն եկած գրութիւնները նոյնութեամբ հետ ղրկուեցան»։

200 ՈՍԿԻԻ ՆՊԱՍՏ

Այրիանամ յանձնաժողովը իր վերջին նիստին մէջ, նկատի առնելով Կիլիկիոյ այլեւայլ առաջնորդարանէն եկած նամակները, որոնք չատ ախուր կերպով կը նկարագրեն՝ մանաւանդ աշխատելու անկարող այրիներուն, վիճակը, որոշեց 200 ոսկի յատկացնել այդ կարգի այրիներու և բաշխուիր կատարել՝ վերջին անգամ Կիլիկիոյ վարչական պատուիրակ Սարգիս էֆ. Սուրենի կողմէ պատրաստուած և Այրիանամին ներկայացուած տեղեկագրին վրայ։ Ասկէ զատ Այրիանամը որոշեց դերձակատուն մը և գուլպայագործարան մը բանալ Առանայի մէջ։ Իսկ այսօրուան նիստին մէջ նկատի պիտի առնէ Զօքմարզուանի որբանոցներուն տեսուչ Փառէն վրդ.ի ընդարձակ մէկ տեղեկագիրը՝ տեղական արտեսներու և բացուելիք աշխատանոցներու մասին։

ԲԱՌԵՐԴԻ ԱԶԳ. ԳՈՐԾԸՆԿԵՐԸ

Բաղերդէն՝ Պատր. պատուիրակ Անանիա վրդ. Հաղարապետեան, դեկ. 20 թուակիր հեռաւոր հեռագիրը ուղղած է Պատրիարքարան։ «Այս տեղի ազգ. գործերը դարձեալ չխառնուելու համար կարեւոր է որ փութով Ընդհ. Ժողովի տեղեկագիրը հասատաէք. հակառակ պարագային պատասխանատուութիւն չեմ բռանձներ»։ Ս. Պատրիարք հոր կողմէ հեռագրուեցաւ Անանիա վրդ.ի որ ժամանակ մը ևս սպասէ տեղւոյն մէջ, մինչեւ որ կեդրոնը իր վերջնական կազմակերպութիւնը տանայ։

ՓԱԿ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Սեվերեկէն կը հեռագրեն Պատրիարքարան թէ՝ Թոդ. խորհուրդին կողմէ ուսուցիչներուն ամսականները չտրուելուն հետեւանքով, ազգ.վարժարանները մինչեւայժմ փակ կը մնան։

ԶԱՐՍԱՆՇԱԳԻՆԵՐՈՒ ԽՆԴԻՐԸ

Զարսանշագին հայերուն և իրենց հողերու վիճակին վրայ Թուրքերէն համառօտ յիշատակագիր մը կը պատրաստէ Կարապետ էֆ. Խաչատուրեան, յանձնարարութեամբ Արամ էֆ. Հայանեանի, որ տպագրուելով պիտի բաժնուի նախարարներուն և օսմ. երեսփոխաններուն։ այդ խնդրին զանազան աւելի մօտէն տեղեակ ընելու համար։

ՍՂԵՐԴԻ ՎԻՃԱԿԸ

Սղերդի տեղապահ Տ. Դէորգ վրդ. Նալբանեան պարզելով առաջնորդարանի անձուկ վիճակը, նպաստ մը կը խնդրէ յայտարարելով որ հակառակ պարագային պիտի ստիպուի փակել առաջնորդարանը։

ԹԱԹՈՒԼ ՎՐԴ.Ի ԽՆԴԻՐԸ

Պիլէճիկէն երկու հեռագիրներ հասած են Պատրիարքարան մէկը ուղղուած Երեսփ. Ժողովին և միւսը Պատրիարքարան հեռագրողները կը պահանջեն որ Թաթուլ վրդ. մնայ Պիլէճիկ և Դուսա չղրկուի։

ՆՈՐ ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Ուրախութեամբ կ'իմանանք թէ Բարիզի ծանօթ ազգայիններէն Բէյլէկեան Տիգրան խան պատասխանելով Մաց. ընկերութեանց Տնօրէն Ժողովին կողմէ իրեն եղած վերջին դիմումին՝ 1500 ֆր.ի միանուագ նուէր մը ղրկած է այս անգամ ընկերութեան։ Տիգրան խան այս առաջին նուէրը չէ որ կ'ընէ Ընկերութեան, օրավէտեւ սուրիշ բարիգործական ծանօթ ազգայինի մը, Տօքթ. Սըգրէանի ընկերակցութեամբ տարեկան 1200 ֆրանքի գումար մը կը վճարէ արդէն Զեյթունի մէջ վարժարան մը պահելու համար իրենց անուանը։ Տնօրէն Ժողովը իր վերջին նիստին մէջ ի նշան երախտագիտութեան Միացեալ Ընկերութեանց պատուոյ անդամ կարգած է Բէյլէկեան Տիգրան խանը որ ընկերութեան հիմնական կանոնագրին տրամադրութեան համաձայն այդ ընտրութեան իրաւունքը չունի է իր նուէրովը։ Միացեալ Ընկերութեանց Պատուոյ անդամ ընտրուած է նաև Տեար Մրնաս Զերազ որ ընկերութեան հիմնադիրներէն մին եղած եւ ի սկզբանէ անտի ամենայն անձնուիրութեամբ ամենամեծ ծառայութիւններ մատուցած է անոր բարոյապէս։

ԳԱՐԵՆԱԿԱՆ ՆՈՒԻՐ

Ամերիկայի Ուսթրը քաղաքի մէջ հաստատուած Մամուրէթ-իւլ-Ազիզի Դատեմ գիւղացիներու գրադարանի կարգադիր լանձնախմբին 264 հատոր գիրք, 2995.50 ղրուշի արժէքութեամբ, նուիրած է Դատեմ գիւղի Ազգ. գրադարանին։

ՀԱՑՈՒՈՅ ՄԸ ԵԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

Տարիներ առաջ, Կիզէի ցուցանդէսին առթիւ այս էջերուն մէջ արձագանգ եղանք երիտասարդ մեքենագէտ հայու մը գտած փայլուն յայտնութեան։ Պ. Յակոբ Յակոբեան Եւրոպա ըրած պտոյտէ մը վերադարձած իր սէկ նոր գիւտին մենաշնորհը վաւերացուցած է Անգլիոյ մէջ։ Մինչեւ այսօր, փորձառութիւնը կ'երեւի թէ այնպէս նուիրագործած էր որ ջրհոր մը, որչափ ալ լաւ չինուած ու կահաւորուած ըլլար, մեքենաներուն գործիքները անպատճառ նորոգուելու կարօտ պիտի ըլլային, երեք տարին անգամ մը։ Հիմա, սակայն, շնորհիւ Պ. Յակոբեանի գիւտին ջրհորի մը գործիքները պիտի չարունակեն գործել երեսուն տարի։ Առանց արհեստական ընկերի։ մեր ընթերցողները անշուշտ կարող պիտի ըլլան երեւակայել, թէ ջրհորի մը մեքենաները ի՞նչ կ'արժեն, և թէ ի՞նչ ծառայութիւն է զոր Պ. Յակոբեան կը բերէ երկրագործական աշխարհին։ Վերջերս ապպարատ մը, զոր ուրիշներ ուզած են 5000 ոսկիով ընդունիլ 6000 ոսկիով ձգուած է Պ. Յակոբեանի։ Կիզէի ցուցահանդէսին առեն, հայ մեքենագէտը արժանացեր է նոյնիսկ Ն. Բ. Խալիլի բերանացի գնահատանքին։ (Լուսաբեր-Արեւ)

ԱՅՐԻԱՆԱՄԻ ՆՈՒԶ

Այրիանամ-Յանձնաժողովի գիւանը կը ծանուցանէ թէ՝ պէտք ունենալով փորձ ձեւագէտ-կարուհիի մը, Առանայի մէջ բացուելիք դերձակատուն աշխատանոցին մէջ պաշտօն մը յանձնելու համար, կը հրաւիրէ անոնք որոնք յանձնառու կ'ըլլան երթալու հոն, դիմել Յանձնաժողովին Դատեմիոյ Խորհրդարանը այսօր ժամը 2ին (Ը. Ե.) և ներկայացնել իրենց որոշ ու վերջնական պայմանները։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ս. Դ. Հնչ. Կուս. Բերայի Մ. ճիւղի վարչական ժողովս, ձայնակցելով քոյր Մ. ճիւղերուն ու ընկերներուն և նկատելով որ մեր կուսակցութեան մէջ բոլոր մարմիններուն անխուսափելի պարտականութիւնն է իրենց ամէն քայլերը պատշաճեցնել կեդրոնական կանոնագրին. նկատելով որ ոչ է արարք, որ հիմնուած չէ կանոնագրութեան օրոշ տրամադրութեան և Ընդհ. Պատգ. Ժողովի օրաշմանց վրայ, ապօրէն է և կամայական։

Նկատելով որ արդարութեան սկզբունքին դէմ է առանց քննութեան և առանց մէկու մը յանցանքը հաստատելու պատժելը։

Նկատելով որ այս բոլորին հակառակ է վարուած Ս. Դ. Հնչ. Կուս. Տանկս. կեդր. Վարիչ Մարմինը յանիրաւի նախատելով և բացարձակ ապօրինութեամբ չէզոքացնելով ընկեր Հայեակ Արամեանցի պէս գործիչ մը։

Նկատելով որ հակառակ Զ. Ընդհ. Պատգ. Ժողովի օրաշման մինչեւ Տանկ. Բ. Պատգ. Ժողովը չէզոքացուցած կ'ուզեն պահել զայն։

Նկատելով որ ամէն Ս. Դ. Հնչակեանի պարտքն է բողոքել այսօրինակ կամայականութեան և անիրաւութեանց դէմ։

Նկատելով որ կազմական կանոնագրի 8րդ և 145, 149 և 151րդ յօդուածները չեն յարգուած,

Ներկայիս կուզանք հրապարակաւ բողոքել կեդր. Վարիչ Մարմնի այդ քմահաճ կարգադրութեան դէմ և մեր ցաւակցութիւնը և համակրանքը կը յայտնենք ընկեր Հմ. Արամեանցին։ Կը պահանջենք Կազմական կանոնագրի 151րդ յօդուածի համաձայն, կազմել ընկերական առեան և քննելով ընկեր Հմ. Արամեանցի չէզոքացման պարագաները ճշմարտութիւնը հրապարակով ծանուցանել ընկերներուն և հասարակութեան։

Ս. Դ. Հնչ. Կուս. Բերայի Մ. ճիւղի

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ.

Բերա, 20 դեկ. 1910

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԲՈԼԵՐԱՆ ՊՈԼՍՈՅ ՄԷՋ

Երէկ, 24 ժամուան ընթացքին, մայրաքաղաքիս մէջ քոլերայէ 4 դէպքեր պատահեցան, որոնց 2ը մահացու։ Նախորդ վարակեալներէն ալ 2 հոգի մեռան։ Սեպտեմբեր 13էն սկսեալ հիմա 1496 հոգի վարակուած և 759 հոգի մեռած են։

ՄՈՒՐԱՏ ՊԷՅ

Իբր ըէաքսիոնէր, Հռոդոսի մէջ բերդարգելութեան գատապարտուած ծանօթ լրագրապետ Մուրատ պէյի թողտուութիւն եղած է բերդէն դուրս բնակելու։

ՕՐՈԶՏԻ ՊԱՔ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ
ԷՕՄԷՐ ԷՖ. ԽԱՆ, ՊԱՂՃԷԳԱԲՈՒ, ՊՈԼԻՍ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՄԷՋ ԱՄԵՆԷՆ ԱԺԱՆ ԱՊՐԱՆՔ ԾԽԽՈՂ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՆ Է

ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄ

ՎԱՃԱՌԱՏԱՆ ՄԷՋ ԿԸ ԳՏՆՈՒԻ ՀՈՒ ՄՔԵՐՔ ՄԸ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐՈՒ

Կարմ և երկայն գուլպայ, ֆանէլա, քաշ-քօրսէ, սուիթրրս, շապիկներ, այրերու, կիներու և տղոց յատուկ պատրաստագեղջատէներ, պլուզներ, ժիլեր և ժիլբօներ, բէնեուարներ, քօրսէներ, թաղկինակներ, ձեռնոցներ, հովանոցներ և անձրեւանոցներ, ռնեւ շահոտութիւններ, դանակեղէն, մարօքէնէ առարկաներ, ճամբորդութեան և բարիզեան ապրանքներ, առանին առարկաներ, թօհաֆիէ, ժանեակներ, պրոտրի, մետաքսէ կերպասներ, բրդեղէն և բամպակեղէն ապրանքներ, բրդեղէն և բամպակեղէն ապրանքներ, ճերմակեղէն, կարասիներ, մոմլաթ, լինէլեում, ժամացոյց և ոսկերչական ապրանքներ։

Մեծ վաճառում բրդեղէն կտրոցներու խիսս ածան գիներով։

Օռոզտի Պաք վաճառատունը միակ կեդրոնատեղին է «ԲՖԼՑ» կարի մեքենային եւ «ՕՄԷԿԱ» ժամացոյցներուն, որոնց եւ ո՛չ մէկ կերպով կը հաւասարի այդ արժէքը ունեցող ուրիշ ոեւէ ժամացոյց։

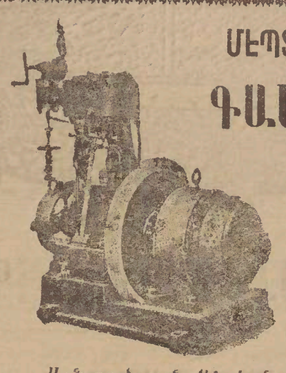

ՄԷՊՏԱԻ ՍԷՆԱՅԻ ՖԱՊՐԻԳԱՍԸ

ԳԱՍԱՊԶԱՏԷ ՀԱՄՏԻ

ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

Պոլիս, Սուլթան Պայազիտ

Օգիպլար-Պաշի, թիւ 25

Սոյն գործատան մէջ կը նորոգուին նիքելէ, ոսկիէ, արծաթէ առարկաներ, և վերնիկոզօծման, կալվանօպլաստիի յատուկ գործեր կը պատրաստուին մեծ խնամքով։ Մեքենէ հինցած ամէն կարգի առարկաներ, ինչպէս սեղանի և թէյի սպասներ, ժամացոյցներ և արհեստաւորներու վերաբերեալ կարգ մը առարկաներ այնքան խնամքով և ճարտարութեամբ կը նորոգուին որ սեփնողը կը կարծէ թէ անոնք գործարանէն դեռ նոր դուրս եկած են։ թէ՛ սոկերիչներուն և թէ սուրիշ արհեստաւորներու և թէ նոյնպէս ընտանիքներուն կը յանձնարարենք անգամ մը այցելել սոյն համբաւաւոր գործատունը, անձամբ համոզուելու համար։ 5

Օ ՐԸՆԱՐ ՊԼԷՕ

Ս. ԶԱՔԱՐՈՅԵԱՆ

ՓՈՒԹԱՑԷ՛Ք, ՓՈՒԹԱՑԷՔ ԵՒ ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ

ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՄՈՒՇՏԱԿԵՂԷՆԻ ՀՐԱՇԱԼԻՔՆԵՐԸ

Սոյն վաճառատան մէջ կը ծախուին ձմրան գլխարկներու մուշէներ, մուշտակէ թօքեր, մուշտակներ, էթօներ, փողկապներ և այլն։ Մուշտակեղէնի անվիճելի մասնագէտ Պ. ՀԱՒՄՈՎԻՉ, որ այդ վաճառատան՝

"Օ ՐԸՆԱՐ ՊԼԷՕ"

Բերա Բասած Բանալիա թիւ 3-4

տէրն է անսագիտ ճաշակով մը ընտրութիւններ ըրած է։

Պ. ՀԱՒՄՈՎԻՉ փափագելով իր բազմաթիւ յաճախորդները գոհացնել վայելչութեան և կատարելութեան տեսակէտով, Եւրոպա կատարած ուղեւորութեան մէջ ոգնած է վերջին նորաձեւութեան համաձայն պատրաստուած ամէն տեսակ ձմեռնային գլխարկներու և մուշտակներու մթերք մը։

ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԳԻՆ 16

ԹԱՏՐՈՆ

Այս գիշեր, Բերա, Օպէռնի թատրոնին մէջ պիտի ներկայացուի կրկին, օրուան մեծ յաջողութիւնը «Լէպլէպիճի Հօրհօր աղա», Ա. Պէշլեանի Օսմանեան Օբէրէթի խումբին կողմէ։ Գիները սովորական։ Կիրչէն բաց է առաւօտեան ութեսեալ։

ԳԱԼԱԹԻՈՅ ԱԿԱՐԱՆ

Նոյ. 21/3 Ցուն.

Օսմ. միացեալ բացուեցաւ ղրշ.		101—35½
»	» վար գին	101—24
»	» բարձր գին	101—37½
»	» գոցուեցաւ	101—30
Բաւմ. Երկ. բացուեցաւ	ֆր.	219—50
»	» վար գին »	218—75
»	» բարձր գին »	219—87
»	» գոցուեցաւ »	219—75
Կ. Պոլսոյ Թրամուէյ	»	13—92
» Ժուսիանս	»	8—90
Օսմ. Ապահ. ընկ.	Լ. Օ.	4—85
Շերքէթի Խայրիյէ	»	50—
» » Օսման.	»	1—07
Գրէքի Ֆօնս. Էմիրբա. հին	Ֆր.	331—50
» » » նոր	»	270—
Թրանսվալ	»	58—50
Զարթիրեդ	»	40—50
Կ. Պոլսոյ քարաբ	»	440—
Պանգ. Օթթօմ.	Լ. Օ.	18—75
Օսմ. ծխախոտի ընկ.	»	17—05
Օսմանեան քարբէթ.	»	14—55

ՅԱՂԹՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

ՑՈԴԱՑԱՒԵՐՈՒ ԴԷՄ

ԱՐՄԱՏԱԿԱՆ ԲՈՒԺՈՒՄ

ԲՕԶՕՏԻՆ ՄԻՐՈՒՏԻՄՈՎ

Այս անվրիպելի և ազդու դեղը, որ գուրբէն կը գործածուի, արմատապէս կը բուժէ հին և նոր յօդացաւերը, յօդատապը, կաթուածը, զսռոսկրի ցաւը, կողացաւերը և ամէն տեսակ ջղացաւութիւնները։ Այդ կարգի հիւանդները կրնան բուժուիլ այս դեղին չնորհիւ, պայմանաւ որ կանոնաւորաբար և յարատեւութեամբ գործածուի ան։ Բոլոր գլխաւոր դեղագործներուն քով կը ծախուի։ 6—10

ԱԻՍՏՐԵԻՕՍՄԱՆԵԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ

ԱՄԲՈՂՋԱԿԱՆ ԿԱՀԱՒՈՐՈՒՄ
ՆՆՋԱՍԵՆԵԱԿԻ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐ
ՋԱՇԱՍՐԱՀԻ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐ
ՍԱԼՕՆԻ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐ
ԶԱՐԴԱԼՈՒՑԻ ԿԱՐԱՄԻՆԵՐ
ԱՇԵՆԱՏՈՒԹԵԱՆ ՍԵՆԵԱԿԻ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐ

ԿԱՐԱՍԻՆԵՐՈՒ ԵՒ ԿԱՀԱՒՈՐՄԱՆ

ԲԵՐԱ, ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ ԹԻՒ 320 (ՆԱԽԿԻՆ ԲԱԼԷ ՔՐԻՍՔԱԼ)

ՄՆԱՅՈՒՆ ՑՈՒՑԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՊԱՐՕԿԱԿԱՆ ԳՈՐԳԻ ՄԵԾ ՄԹԵՐՔ
ԱՆԿՈՂՆԻ ԿԱԶՄԱԾՆԵՐ, ՕԹՈՑՆԵՐ, ՍԹՕՐՆԵՐ, ՊՐԻԶՊԻԶՆԵՐ
ԿԱՀԱՒՈՐՄԱՆ ԿԵՐՊԱՄՆԵՐ
ԹԻՒԼԷ ԵՒ ԿԵՐՊԱՍԷ ՊԱՐԱԳՈՑԵՐՆԵՐ
ԱՄՊՈՂԱՋԻ ԱՌԱՐԿԱՆԵՐ
Զափու վրայ յանձնարարութիւններ բնակարաններու համար

ԻՆՉՊԷՍ ՓԱՅԼԱԿԸ
ԿԸ ՄԱՔՐԷ ՕՂԸ
ՆՈՅՆՊԷՍ
ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ
ԿԸ ՄԱՔՐԷ ԱՐԻՒՆԸ

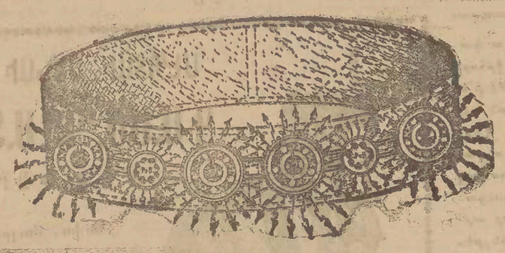

ՄԻԱԿ
ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ ԵՒ ԱՐՏՕՆԱՏԷՐ
ՖՐԱՆՍՈՒԱ ՏԷ ՉԱՌԱ
Ղալաթիա, Սեն Բիեր խան
Թիւ 25—26

ԵԼԵՔՏՐԱԲԺՇԿԱԿԱՆ ԳՕՏԻ

ԵԹԷ Կ'ՈՒԶԷՔ ՄԱՔՈՒՐ ԱՐԻՒՆ,
ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԿՈՐՈՎ ՈՒՆԵՆԱԼ
ԿՐԵՑԷՔ

ԵԼԵՔՏՐԱԲԺՇԿԱԿԱՆ ԳՕՏԻ

ՈՐ ԿԱՏԱՐԵԼԱԳՈՐԾՈՒՄԱՄԲ Է ՏՈՒԹ. ԲԻԶԱՐՏՍԷՆԻ ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՄԱՐՏԿՈՑՆԵՐՈՒՆ ԳՈՐԾԱԾՈՒԹԵԱՄԲ

Այժմէն ապահով, լաւագոյն և ամենաազդու դարմանն է հեռուեալ հիւանդութիւնները բուժելու համար, որոնք արեան անմաքրութենէն առաջ կուգան.—Դիլեցաւ, յօդացաւ, յօդատապ, յօդերու ալառմ ջղացաւութիւն, խստութիւն, սիաթիք, գլխի պտոյտ, ափրութիւն, անկարողութիւն ջղային տկարութիւն, կիներու հիւանդութիւններ, տատմոքի տկարութիւն, ջլատ, աւազակ, յիշողութեան նուազում, հիմարութիւն, կիներու տկարացումը և այլն։
ԵԼԵՔՏՐԱԲԺՇԿԱԿԱՆ ԳՕՏԻՆ գինն է Ֆրանք 40. Թիւ 1. Ֆրանք 50, Թիւ 2. Ֆրանք 75, Թիւ 3։ կը ծախուի Ֆարմասի Ֆրանսէզ, Մ. Ռիպալ, Սիթի Բաւմէլի, Բերա և Պօն Մարշէ։

ՓՈՐ ՁԵՑՏԷՔ
ԲՆՈՒԹԵԱՆ
ԴԱՐՄԱՆՆԵՐԸ

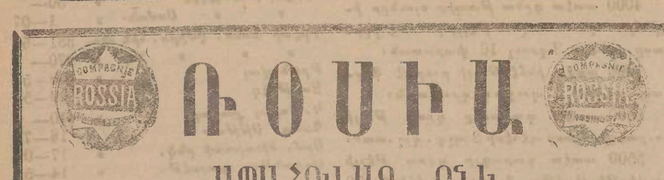

ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՑՍԵՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆՈՒԱԾ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Բեդերսպուրկ, իր մասնաւոր շենքին մէջ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ արկածներու, ճամբորդութեան պատահարներու, երկաթուղիի ու շոգենաւի մէջ, ապրանքներու փոխադրութեան ու ցուցափեղկի ապակիներու խորտակուելուն դէմ։

Ընկերութեան դրամագլուխը, ամբողջապէս վճարուած	10,666,666 Fr.
Երաշխաւորութեան գումար	190,309,000 »
Ապահովագրեալներուն վճարուած գումար	639,337,000 »
1909 տարուան մէջ գանձուած ապահովագին ու տոկոս	38,218,000 »

Այժմէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել
Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին, Ազարեան Խան Վօյվոտա, Ղալաթիա։
Պոլսոյ գործակալութեան, Տիլսիզլաէ խան, Աչըր Էֆէնտի Ճատէսի, թիւ 26
Տնօրէն Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին՝ Ա. ՀԻՒՐՄԻՆԶ

ՇՈՒՏԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՄԱՐԱՅԻ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ
Ե. ԲԱՔԻԼ ՍՈՒԼԹԱՆ

ԺԱՄԱՆՈՒՄՆԵՐ
Միսկրէի, դէպ. 27ին, Սեւ ծովէն հոս կը ժամանէ։
Իմիրքի, յուն. 3ին, Մարսիլիայէն։
Իսմի, յուն. 10ին, Սեւ ծովէն։

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ
Դիէպ. 28ին, Դշ. իրիկուն, ժամը 10ին, Միսկրէյի շոգենաւը, նաւապետ Դաւիթէս, դէպի Մուտանիա և Մարսիլիա։
Ցուն. 4ին, Դշ., երեկոյ ժամը 4ին, Իմիրքի շոգենաւը, նաւապետ Բէքու, դէպի Սամսուն, Տրապիզոն, Պաթում, Նովորոսիսք։
Ցուն. 11ին, Դշ. առաւօտեան ժամը 10ին, Իսմի շոգենաւը, նաւապետ Պուլ, դէպի Մուտանիա և Մարսիլիա։
Թ. ՌԷՊՈՒԼ

ԳՐԱՏՈՒՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԳԷԼԷՃԵԱՆ

Կ. Պոլիս, Զամմաֆիրլար, թիւ 25

Գելլճեան գրատունը հետեւեալ հաստնտիր գիրքերը կը յանձնարարէ կարդալ ամէն Հայ ընթերցողներու.—

Տարեցոյց Թէոդիկ			գէն	12 Ղրուշ
»	Գաւառի	Ս. Մեսրոպ	»	6 »
»	Կավռօյի	Ե. Թօպչեան	»	5 »
»	Շանթ	Մ. Պարսամեան	»	5 »
Հերդեր		Ս. Սապահգիւլեան	»	2.50 »
Երիտասարդ Թիւրքիա	»	»	»	2.50 »
Սոցիալիզմ և Հայրենիք	»	»	»	2 »
Կապիտալիստ դասակարգը		»	»	1.50 »
Կապիտալ և աշխատանք	»	»	»	5 »
Գործաւոր դասակարգ	»	»	»	1.50 »
Եւրոպացիներու կարծիքը հայկ. դատի մասին Պէրլինի Դաշնագրութենէն յետոյ		Ս. Սապահգիւլ	»	5 »
Հերթասէրներ		Հ. Արամեանց	»	3 »
Ազատութիւն		»	»	1.50 »
Բռնակալին մահը		»	»	3 »
Փախստականը		»	»	2 »
Անմահն Փիրայր թատերգ.		»	»	3 »
Տաճկահայ Բիւրերու կենսագրութիւնը		»	»	10 »
Ալամը (քրդական կեանք		»	»	3.50 »
Գիւղական ուսուցչի ձայնը		»	»	2 »
Ինչ է Հայրենիք		»	»	2 »
Ազգային Սահմանադրութիւն			»	1.50 »
Ազատ Երգարան Գ. տպագրութիւն			»	5 »
Ազատարար Բանակի մուտքը պակզդ.			»	15.50 »
Արեւելքի բոցեր		Եղ. Գոյանեան	»	5 »
Բանակ Բանտ		Մ. Բիւրաս	»	30 »
Երլարդէ Սասուն		»	»	30 »
Բարեկամ Ամենեցուն, գիրք թժշկական			»	10 »
Բերբեան Ցերանսերէն		Մ. Ցովհաննէսեան	»	1.50 »
Առանին Տնտեսութիւն (ընդ մամլով)			»	6 »
Դատաստան		Ասս	»	2 »
Վահէ		»	»	2 »
Դիւցազնուհին		»	»	3 »
Հաւատ Սասունցի Հերոսուհին		»	»	1.50 »
Ընկերվարութիւն		Մ. Եպս. Սերոբեան	»	4 »
Քրիստոնէական բարոյականը		»	»	5 »
» վարդապետութիւնը		»	»	5 »
Հովիւին խրատները		»	»	10 »
Կարմիր Դաղանի տիրը		Գ. Եղիկեան	»	5 »
Արեան Ճանապարհով		»	»	1.25 »
Ամիս մը Իկիկիա		Տիկին Թէոդիկ	»	7.50 »
Պղտիկ առասներ		Մ. Պեսրոսեան	»	5 »
Ինչու Հայր հայդուկ եղաւ		Կաղմոս	»	3 »
Դարիպատի կենսագրութիւնը պատկ.			»	7.50 »
Կախաղանները պատմ.		Թոսբոյի	»	1.50 »
Եղիայի սիրային նամակները		Հ. Նալբարեան	»	5 »
Գրիգոր Օտեանի կենսագրութիւնը			»	15 »
Քաղաքական անհեռատեսութիւնը		Մ. Քեշիշեան	»	10 »
Զգեստաւորութիւն		Ս. Գալեճեանց	»	3 »
Զէյթունցի հրացանակիր քահանան			»	4 »
» վարդապետը			»	2 »
Ցէրէրի կենսագրութիւնը			»	3 »
Գուսանի տաղը		Աշուղ Փեսենցի	»	5 »
Ապազայապատութիւն պատկ.			»	2 »
Նոր Տարեր		Միսաք Մեծարենց	»	5 »
Կանացի վասասերուն պատկ.			»	10 »
Կիլիկեան Արեւելքը		Ս. Պարբեւեան	»	7.50 »
Գիշատիչներ			»	5 »
Մահվէա		Ց. Մրմրեան	»	5 »
Պատմ. հայ. գրականութեան		»	»	7 »
Սուրբ հին դէմքերու		»	»	5 »
Մ'ծադներ		Ամիրեանց	»	2 »
Ադրար Թէվմաթ տնակը			»	25 »
Օպերլիներ		Ա. Կենեան	»	5 »
Քրոնէլլ Վաքլեէվ		»	»	1.50 »
Կարնամակ		Տօքթ. Թիրեմեան	»	25 »
Ատրպատ		»	»	5 »
Շահէնն ի Սիպիր		Ս. Տ. Սարգիսեան	»	50 »
Սիլուան			»	5 »
Կարասն հրամանատար			»	5 »
Նարեկ և իւր թարգմ.		Հորոյ	»	2 »
Խիւլասթ իւլ սարի		Հերեդիկ Հօճա	»	5 »
Գեր. Արարերէն		»	»	10 »
Վարդան Մամիկոնեան		Ց. Մանավեան	»	5 »
Պատմ. Հայ եկեղեցւոյ		Մ. Սուրեան	»	5 »
Տիգրան և Զարուհի		Յակոբ Բագրատունի	»	5 »
Սիրվարդին սէրը		»	»	5 »
Հայրենի ձայներ		Տիգրան Զէօկիւրեան	»	4 »
Երգեցողութիւն ընդ		Ց. Գրիգորեան	»	1.50 »
Գանձարան Տարբ.		Ա. Անտոնեան	»	5 »
Գանձարան միջին		»	»	8 »
Դանձարան բարձրագոյն		» (ընդ մամլով)	»	» »
Ճշմարտութիւն, միակ գիրքը բարոյագիտութեան			»	3 »
Ալքոլին նախճիրները		Մ. Վարժապետեան	»	2 »
Հայկական նոր եկեղեցի		»	»	2 »
Մաղկեփունջ մայրենի լեզու		Մ. Սեպուհ Ա.	»	1 »
» » »		» Բ.	»	2.50 »
Կաւէ արձաններ Ա. Անտոնեանի (50 ծաղրանկար)			»	7.50 »

Ծանօթ.— 1. Ց. Գելլճեան Գրատան մէջ միշտ պատրաստ կը գտնուին դասական, գրական, գիտական, լեզուփոխական, պատմական ու կրօնական գիրքերը՝ ճոխ մերթ մը. գաւառներէ եղած յանձնարարութիւնները կը կատարուին՝ գիրքին տեսակին համեմատ իր սովորական զեղչը տալով։ 2. Թղթատարի ծախքը միշտ գնողին կը վերաբերի։ 3. Մէկ ամիսէն հրապարակ կ'ելլէ միայն պատկերազարդ կենսագրութիւնը՝ ինքնագիր օրագրութեամբ, մաքուր և խնամուած տպագրութեամբ։

ՏԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

Բերա, Շիտակ ձամբայ, Թագսիմի Ցրանս. հիւանդանոցին մօտ 52 թիւ աբարդրման։

ՏՕՔԹ. ԱՐԱՄ ՈՒՆՃԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ՔԻԹԻ, ԱԿԱՆՋԻ ՈՒ ԿՈԿՈՐԴԻ
ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Բարիզի մէջ իր մասնագիտութիւնը կատարելագործած ըլլալով՝ ելեքտրականութեան ու ցարդ Պոլսոյ մէջ չգործածուած տաք օդի, տիաթերմօսֆէրի, պուճօսֆէրի, հօղօթակօսֆէրի ու ամենէն նորահնար մեթոտներով մեծ յաջողութեամբ կը դարմանէ խուլութիւնը, գլխու պտոյտը ու հինցած ցաւերը, ական թեթալը ու ականջի, քիթի, բերանի, կոկորդի ու խուչակի ամէն տեսակ հիւանդութիւնները։

Նամանաւանդ երեսի ու քիթի վրայ եղած ածուութիւնները, որոնք ցարդ անբուժելի նկատուած էին, առանց զգոնդութեան, կատարելապէս չեն նորահնար գործիքով մը, օրուն շնորհիւ բազում այդ կարգի հիւանդներու երեսին մէջ թշխկուած ըլալը կ'ապացուցանէ։

Վիրդի ու գլխու վրայ ամէն տեսակ գործողութիւն կը կատարէ և ազգ կոկորդի նշիկները (պատէմիք) կը հանէ առանց արիւնհոսութեան իր մասնաւոր գործիքով։

Հիւանդ կ'ընդունի մինչև կէս օր, Պանէէ դարու, Համիտիէ սիպիլի դէմ, Աբիկ Իւթիւճեան դէղարանը. իսկ կէս օրէ վերջ, իր տունը, Բերա, Շիտակ ճամբայ, Թագսիմ, Ֆրանս. հիւանդանոցին մօտ, թիւ. 52 աբարդրմանը։

Հինգշաբթի օրերը կէս օրէ վերջ իր տունը դիմող ամէն հիւանդները, իսկ վկայեալ աղքատները ամէն օր ձրիաբար դարմանելու պատրաստ է։ 2—55

ՏՕՔԹՕՐ
ԵԴՈՒԱՐԴ ՇԱՀՊԱԶ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ԱԶԳԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Բարիզի Բժշկական Հանրապետի Ակնաբուժական Քլինիքին մէջ մասնագիտութիւնը կատարելագործած և ԳԷՆԶԷԼԻՆի հիւանդանոցին մէջ իբրեւ ակնաբոյժ երկար փորձառութիւն ստացած, մեծ խնամքով կը դարմանէ աչքի ամէն հիւանդութիւններ։ Շիլերը (տաճի) կը չակէ առանց գործողութեան և ցարդ Պոլսոյ մէջ չգործածուած Բրօֆ. Փավալի գործիքով կարճատեսներու և հեռատեսներու յատակ և փայլուն ցուցնող ակնոցներ կուտայ, ափրոդիտեան ախտէն առաջ եկած աչքի հիւանդութիւնները՝ երակներուն մէջ նոր դեղ մը ներարկելով արմատապէս կը դարմանէ, և առանց ցաւ պատճառելու կը կատարէ քարտանքի (բէրտէ) և աչքի վերաբերեալ ամէն տեսակ գործողութիւն, տեսողութենէ զուրկ և ծռէ աչքերուն տեղ բնականին յար և նման արուեստական աչքեր կը դնեմէ։ Հիւանդ կ'ընդունի մինչեւ կէսօր. Գաղէ-Գալաթա, Համիտիէ Սեպիլին դիմաց Ուբիւեան դեղարանը կէսօրէն վերջ Բերա, Շիտակ ճամբայ, հիլիկեան հիւպասարանին դիմաց 91 թիւ դարմանատունը։ Ուրբաթ օրէր նոյն դեղարանը, իսկ երեքշաբթի օրերը գերեկին վերջը իր տունը դիմող հիւանդները ձրիաբար կը դարմանի։
50—9

ԲԺՇԿԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊԱՏՇԱՌՆԵՐԸ

Պոլսոյ համար Բօսթ Լօքալ տարին. 108 ղր.
» » » վեցամսեայ. 60 »
Գաւառներու համար տարին. 108 »
» » վեցամսեայ 60 »
Արտասահմանի համար. տարեկան 35 ֆր.
» » » վեցամսեայ 20 »

Թղթատարի ծախքը մեր վրայ. հասցէի փոփոխման համար 2 ղրշ.։ բոմենկլատուրները անպայման կանխիկ, ծանուցումներ առանձին կը տարկուին։ Գրամ դրելու ամենաշատերին հա տոմս մէջտեղ Մանատարի։

Հրատարակիչ՝ ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ